

**A PÁZMÁNDI
PITYPANG ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE
ÓVODAI
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

Jogforrás

Magyarország alaptörvénye (2011. április 25.)

A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC. törvény

363/2012. (XII.17.) Kormányrendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról

A Kormány 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelete a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023.évi LII. törvény végrehajtásáról

32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

229/2012. VIII.28.) Korm. Rendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról

2003. évi CLXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

1997.évi XXXI. tv. a Gyermekek védeleméről és gyámügyi igazgatásról

Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról

2011. évi CLXXIX. Törvény a nemzetiségek jogairól

15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

A Pázmándi Pitypang Óvoda és Bölcsőde Alapító Okirata

Pázmánd Község Önkormányzata Képviselőtestülete a Pázmándi Pitypang Óvoda Alapító Okiratát 2013. július 1-i hatállyal a következő tartalommal adta ki 96/2013. (V. 27.) határozatszámom:

A költségvetési szerv neve: Pázmándi Pitypang Óvoda

A Magyar Államkincstár módosítása szerint az intézmény neve 2017. december 12-től

Pázmándi Pitypang Óvoda és Bölcsőde

Az alapító okirat száma: 2/4/2017.

A költségvetési szerv székhelye: 2476 Pázmánd, Fő u. 25. sz.

Az intézmény OM azonosítója: 202525.

A költségvetési szerv alapító, fenntartó és irányító szerve, székhelye:

Pázmánd Község Önkormányzata Képviselőtestülete

2476 Pázmánd, Fő u. 80. sz.

A költségvetési szerv fő tevékenysége: óvodai nevelés

Óvodai csoportok száma: 3

A felvehető legmagasabb gyereklétszám: 72 fő

A költségvetési szerv működési területe:

Pázmánd Község Önkormányzata teljes közigazgatási területe.

A költségvetési szerv jogállása, gazdálkodási besorolása:

Önálló jogi személy. Önállóan működő, az előirányzatai feletti rendelkezési jogosultság tekintetében teljes jogkörű, önálló adószámmal s pénzügyi számlával rendelkező helyi önkormányzati költségvetési szerv.

A költségvetési szerv saját éves költségvetéssel és költségvetési beszámolóval rendelkezik, mely Pázmánd Község Önkormányzata költségvetési, illetőleg zárszámadási rendeletébe épül be.

Pénzügyi-gazdálkodási feladatait – munkamegosztási megállapodás alapján – a Pázmándi Közös Önkormányzati Hivatal látja el.

Jogszabály által meghatározott közfeladata:

- A „Magyarország helyi önkormányzatairól” szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 6. pontjában meghatározott óvodai ellátás,
- a „nemzeti köznevelésről” szóló 2011. évi CXC. törvény 4. § 1.a) pontja és 8. §-a szerinti óvodai nevelési feladatok ellátása.

A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

091110 Óvodai nevelés általános szakmai feladat

091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladat

091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai

104031 Gyermekek bölcsődében és mini bölcsődében történő ellátása

***Ha a gyerekek kritizálva élnek,
Megtanulják, milyen megbélyegezettnek lenni.***

***Ha a gyerekek ellenségeskedésben élnek,
Megtanulnak veszekedni.***

***Ha a gyerekek kicsúfolva élnek,
Megtanulnak szégyenlősnek lenni.***

***Ha a gyerekek megszégyenítve élnek,
Megtanulnak bűnösnek lenni.***

***Ha a gyerekek toleráns légkörben élnek,
Megtanulnak türelmesnek lenni.***

***Ha a gyerekek bátorítva élnek,
Megtanulnak bizalommal élni.***

***Ha a gyerekek megdicsérve élnek,
Megtanulják megbecsülve érezni magukat.***

***Ha a gyerekek méltóságban élnek,
Megtanulják az igazságot.***

***Ha a gyerekek biztonságban érzik magukat,
Megtanulnak hinni.***

***Ha a gyerekek hitelesen élnek,
Megtanulják, mit jelent szeretni.***

***Ha a gyerekek elfogadva és barátságban élnek,
Megtanulják megkeresni a szeretetet a világon.***

/Dorothy Law Holtz: Egy élet a kezedben/

TARTALOMJEGYZÉK

JOGFORRÁS	2.
AZ ÓVODA HIVATALOS ADATAI	3.
HELYZETELEMZÉS	7.
I. BEVEZETŐ	9.
II AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, PEDAGÓGIAI ALAPELVEI	10.
III. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP,	14.
III.1. GYERMEKKÉP	14.
III.2. ÓVODAKÉP	15.
IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	17.
IV.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA, EGÉSZSÉGMEGŐRZÉS-EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM	18.
IV.2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS	26.
IV.3. AZ ANYANYELVI NEVELÉS, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	31.
V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	35.
V.1. AZ ÓVODA FELÉPÍTÉSE	35.
V.2. SZEMÉLYI FELTÉTELEK	37.
V.3. TÁRGYI FELTÉTELEK	38.
V.4. NAPIREND, HETIREND	40.
V.5. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, PROGRAMJAI	42.
V.6. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	44.
VI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI, AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOK FELADATAI	47.
VI.1. JÁTÉK	47.
VI.2. VERSELÉS, MESÉLÉS	49.
VI.3. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC	53.
VI.4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA	56.
VI.5. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE.	59.
VI.5.1. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSÉNEK MATEMATIKAI JELLEGŰ TAPASZTALATAI	62.
VI.5.2. ZÖLD ÓVODAI TARTALMAK	65.
VI.6. MOZGÁS	66.
VI.7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	69.
VI.8. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	72.
VII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	74.

VIII. A GYERMEK EGYÉNI FEJLŐDÉSÉNEK MÉRÉSI-, ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE	76.
IX. AZ ÓVODA SAJÁTOS FELADATAI	77.
IX.1. GYERMEKVÉDELEM	77.
IX.2. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE	80.
IX.2.1. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEK INTEGRÁLT NEVELÉSE	81.
IX.2.2. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK ELLÁTÁSÁNAK PROTOKOLLJA	84.
IX.2.3. SÉRÜLÉS SPECIFIKUS FEJLESZTÉS FELADATAI	85.
ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS	89.
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	90.
FELHASZNÁLT IRODALOM	91.

HELYZETELEMZÉS

Településünk Fejér megye egyik legszebb részén, a Velencei-tótól körülbelül 8 km-re található. A kb. 2000 lakosú községünk a Zsidókő-hegy lábánál helyezkedik el, melyet fenyő és tölgyes erdő övez. Ez látványnak is szép, de az a fontosabb, hogy a gyermekek egészséges környezetben játszhatnak, mozoghatnak, kirándulhatnak.

Önkormányzat által fenntartott, részben önállóan gazdálkodó három csoportos óvoda. 1961-ben alapították, de jelenlegi formáját 2010-ben kapta. Az óvodába érkező gyermekekben tükröződik a község lakosságának sokszínű rétegződése. Budapest közelsége megváltoztatta az itt élő emberek életét. A megváltozott körülmények befolyásolják a gyermekek fejlődését. Pl: A természettől való elszakadás, technikai fejlődés, család szerkezetének megváltozása, túl sok és nem a gyerek életkorához rendelt élmények, technikai fejlődéssel járó előnyök és hátrányok, megélhetési szociális problémák. Ezek ismeretében egy élmény gazdag óvodát igyekszünk kialakítani, ahol a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Óvodánk 3 csoportos intézmény, ahol esztétikus, igényesen kialakított környezetben folyik a gyermekek gondozása, nevelése, fejlesztése. Az óvoda a község hosszan elnyúló főútvárára épült. Így könnyen megközelíthető. Környezete parkosított, tágas, bekerített nagy játszódudvarral rendelkezik. Óvodánkba többnyire a településen élő gyerekek járnak, de előfordul, hogy másik településről is iratnak be kisgyermeket hozzánk. Túlnyomó többségük rendezett, teljes családból való. Falunkra jellemző az építkezési kedv, így sok szülő gyermeke óvodás korára már megteremti az önálló családi élet lehetőségeit. Kevesen laknak nagyszülőknél, szűkösebb helyen.

Megítélésünk szerint az intézményes nevelés (így az óvoda is) alapvető feladata a kultúra átadása-közvetítése az életkori sajátosságokhoz optimálisan illeszkedő nevelési módszerekkel oly módon, hogy abban az örök emberi értékek saját nemzeti kultúránk színeivel gazdagodjanak. Büszkék vagyunk a családokkal évek óta tartó jó kapcsolatunkra. Kölcsönösen igyekszünk eleget tenni egymás elvárásainak. Hagyományaink ápolásával szervesen részt veszünk településünk életében.

Nevelési céljaink meghatározásánál abból indulunk ki, hogy a prevencióra (megelőzésre), a korai fejlődés tudatos támogatására szükség van. Feladatunk az optimális környezeti feltételek (szociális, tárgyi) megtervezése, megszervezése. Nevelési céljaink megvalósításában alapvetően támaszkodunk az óvodás gyerekek természetes megnyilvánulási formáira, a mozgásra és a játékra. Munkánk tervezésekor az egyes gyermek érési üteméhez, fejlettségi szintjéhez igazodunk. Óvodánk nevelőtestületének célja a gyermeki személyiség kibontakoztatása, melyet a tevékenységek kölcsönös egymásra hatása, tudatos fejlesztése segít elő. Fontosnak tartjuk az egészséges harmonikus személyiségfejlesztést, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális érettség kialakítását. Az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzését az óvodai nevelés feltételeinek sajátos megszervezésével igyekszünk megvalósítani.

2004-ben a HEFOP 3.1.3. keretében intézményünkben elkezdődött a kompetencia alapú oktatás bevezetése. 2009-ben a HEFOP 3.1.3./B pályázatunk is sikeres volt. Ezzel együtt járt az oktatási eszközök, anyagok fejlesztése, beszerzése, melyek lehetővé teszik számunkra a program használatát.

2011-ben sikeres pályázat útján elnyertük a Zöld óvoda címet is, amellyel programunkat kiegészítettük.

Mit is jelent a kompetencia alapú nevelés?

A kompetencia alapú nevelésen, oktatáson a képességek, készségek fejlesztését, az alkalmazni képes tudást előtérbe helyező nevelést értjük. Olyan ismeretek, képességek, attitűdök rendszere, amely a megtanultak használhatóságát, alkalmazni tudását jelentik egy életen keresztül. Olyan rugalmasan alkalmazkodni tudó személyiséget, amely nem meghátrálva, hanem sikeresen és eredményesen alkalmazkodik a környezetéhez.

„A pedagógus király lehet a gyermek birodalmában, ha nem csak törvényeket talál ki, hanem figyelembe veszi a gyermek törvényeit is.”

/Ancsel Vera/

I. BEVEZETŐ

„Az alapelv, hogy minden gyerekben értékek rejlenek, és nekik is joguk van beleszólni saját élettörténetükbe. Pénzre át nem váltható érték az a jövő is, amit nekik és velük jobbra kell tenni, mint a tegnapi, vagy a ma.”

/Hűvös Éva/

Látszólag olyan egyszerű dolog a gyerekekkel együtt lenni, őket a világ dolgaival megismertetni, szeretettel venni körül őket. Mégsem minden embernek sikerül. Nehezen megtanulható az a hang, az a szó, az a tekintet, amely a gyermekben bizalmat kelt, és megajándékoz engem – aki szólok hozzá – a tekintetével, meghallgat, majd hallgat rám s értem, nekem mindent megtesz gondolkodás nélkül, mert én kérem.

Nagyon nehéz a gyerekeknek 3 éves kora körül elszakadni az édesanyjától, ezt át kell tudni érezni az óvónőnek, s mindent meg kell tennie, hogy minden egyes kicsi gyermek érzelmi biztonságát meg tudja teremteni az óvodába lépéskor. Minden gyerek egy egyedülálló csoda, személyiség és szociális lény, szellemi erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. Már ő is tele van jó és rossz tulajdonságokkal. Segítenünk kell abban, hogy pozitív tulajdonságainak erősítésével folyamatosan visszatérő sikerélményhez jusson.

Törekszünk arra, hogy a gyermek egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem adva helyet semmi féle előítélet kibontakozásának.

Világunk felnőttekre szabott. Méretei, eszmeisége a “nagyok” elvárásait tükrözi. Ebben a zaklatott, nehezen érthető világban kell, hogy legyen helyük a gyermekeknek. Fel kell őket emelnünk, hogy lássanak, halljannak, és ha kell, guggoljunk le hozzájuk, hogy mi is lássuk és halljuk őket. Akkor megértjük, mit is kívánnak ők. Hogy elérjék a fogast, legyőzzék az óriást, legyen varázsalmájuk és hétszín viráguk.

A csodát kérik tőlünk és a segítséget, hogy megfejtessenek száz és ezer titkot. Nagyra szeretnének nőni, mint anya, apa és a többi felnőtt. Szóval, pillantással kérik tőlünk, hogy szeressük őket. Mert ők olyan őszintén tudnak szeretni.

Ha igazán odafigyelünk rájuk és tiszteljük őket, akkor őszinte lesz minden megnyilvánulásuk, és egyéniségüket fel nem adva válnak emberré.

II. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, PEDAGÓGIAI ALAPELVEI

Óvodai nevelésünk célja

Nevelési filozófiánk alapja a gyermekszeretet, a gyermek - mint fejlődő személyiség - mindenekfelett álló érdekének figyelembevétele minden téren. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek szeressenek óvodába járni, s ennek alapja a gyermekszeretet, a családi, egymásra figyelő, harmonikus, nyugodt, segítő, önállóságot, tartást, boldogságot adó, érzelmi biztonságot nyújtó, pozitív tulajdonságokat megerősítő óvodai élet. Ennek elengedhetetlen feltétele a gyermek és a felnőtt sokszínű együttműködése s a játék elsődlegessége.

Kiegyensúlyozott, megértő, empatikus, **egészséges testű és lelkű**, a világ felé érdeklődő, nyitott, a szépséget felismerő, szerető, önálló gondolkodásra, döntésre, cselekvésre képes, megfelelő önbizalommal, rendelkező, a tanulást, munkát, a tudományt és a természetet szerető gyermekek nevelése, akik jól létre képesek, boldogok.

A különböző szociális háttérrel rendelkező gyermekeink sokoldalú, harmonikus fejlesztése, a gyermeki személyiség szabad kibontakoztatása, az életkori, egyéni sajátosságok figyelembevételével.

Az óvodájukhoz, a községhez, és a hazához való pozitív érzelmi viszonyulásuk megalapozása.

Sajátos nevelési igényű gyermekek (beszéd, értelmi fogyatékos, és egyéb pszichés zavarral küzdő) inkluzív nevelése, gyógypedagógusok irányításával, a családdal történő szoros együttműködéssel.

A differenciált, igényeikhez, szükségleteikhez, érési tempójukhoz igazodó, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó személyiségfejlesztés, hátránykompenzálás és tehetséggondozás a tanuláshoz szükséges képességek és részképességek megalapozása a játékban és szervezett tevékenységekbe ágyazottan.

A nevelésünket meghatározó legfontosabb értékek

Szeretet és összetartozás, elfogadás és tisztelet, egymásra figyelés. **A keresztény kultúra és a magyar nemzeti értékek. Anyanyelvünk szépsége, és a népmese, népművészet kincsei.** Érzelmi intelligencia, tudás, viselkedés kultúra. Önfegyelem és felelősségtudat. Rendszeret. Az egészséges életmód. Esztétikai érzék. Természetvédelem-környezettudatosság. Hazai táj, helyi hagyományok - a község kulturális, nemzeti értékei, és az itt élő példaértékű életet élő emberek, művészek.

Alapelveink

Meghatározó számunkra a gyermekszereteten alapuló, a gyermeki jogokat tiszteletben tartó, gyermekközpontú pedagógia. Az élménypedagógia egy mindenható beilleszthető játék, aktív cselekvés általi megtapasztalás, tanulás. A tevékenységközpontú tapasztalati tanulás élményszerű és alkalmas a célszerű ismeretek átadására, rendszerezésére, elmélyítésére. **Elsődlegesnek tartjuk a sok-sok**

tevékenység általi tapasztalatszerzést. A drámát, mint cselekvést, a drámapedagógiát, mint a cselekedtetéssel való nevelést, annak érdekében, hogy a gyermekek számára élménnyé váljon az ismeretszerzés, és a megszerzett tudás valódi tudássá.

- A gyermek egyéni fejlettsége, életkori sajátosságai, és a képességei, adottságai határozzák meg a nevelési tervet, és az ismeretanyagot.
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára a szükséges segítség, gondozás, nevelés biztosítása. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése szoros együttműködésben a gyógypedagógus szakemberrel, szülőkkel az egyéni fejlesztési terv alapján.
- Személyiség kibontakoztatása játékkal, mozgással, örömmel végzett tevékenységgel történjen, az egyéni adottságok és lehetőségek figyelembevételével,
- Az óvodáskorú gyermekek védelme, esélyegyenlőségének biztosítása, jogainak érvényre juttatása a nevelés és a törvények adta eszközökkel.
- Az értékorientált közösségi nevelés.
- A gyermek - mint fejlődő személyiség – különleges védelme.
- A családdal való kapcsolat kialakítása, fenntartása a gyermek nevelése, fejlődése érdekében.
- A diagnózisra építő, sokoldalú fejlesztés.
- A gyermekek számára példaadás, a tisztelet, szeretet, türelem, tapintat légkörének biztosítása.
- A gyermek az elsődleges az intézményben, minden őt, az ő harmonikus fejlődését szolgálja.
- A másság elfogadása és tiszteletben tartása.

Céljaink óvodáskor végére

- Minden kisgyermek önmagához képest legyen önálló, érdeklődő, kiegyensúlyozott, együttműködő.
- Ismerje és tartsa be a közösségi élet szokásait, szabályait.
- Vegyen részt az óvoda hagyományos ünnepein.
- Tudja elfogadni társai és a sajátos nevelési igényű gyermekek másságát.
- Alakuljanak ki az iskolakezdéshez szükséges alapkészségek, képességek.
- Ismerjék meg szűkebb és tágabb természeti környezetük ismert helyeit (Zsidókő-hegy, forrás, malom), kirándulások séták alkalmával tartsák be a környezetvédelemmel kapcsolatos szabályokat.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek aktív részvételének biztosítása, amely az „Erre már én is képes vagyok!” élményét adja.
- Sajátítsák el azokat az alapvető életvezetési képességeket, amelyek szükségesek a közösségen belüli, önálló vagy viszonylag önálló élet eléréséhez (önálló öltözködés, teríték asztalhoz vitele, részben önálló tisztálkodás), ezáltal a legmagasabb szintű társadalmi integráció elérésére törekszünk.

Feladatainkat az alábbi célok határozzák meg:

- A három – hét éves gyermekek egészséges, élmény gazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése sokféle színes tevékenység biztosításával, az eltérő fejlődési ütem és az egyéni sajátosságok figyelembevételével.
- Biztonságos, családi légkör megteremtésével a testi, az érzelmi, értelmi, és a szociális fejlődés elősegítése, a hátrányos helyzetből adódó hiányosságok kompenzálása.
- Az egyénre szabott képességfejlesztéssel jól kommunikáló, az anyanyelv szabályait helyesen alkalmazó, kiegyensúlyozott, környezetében jól eligazodó gyermekek nevelése.
- A gyermekek érdeklődésének, kíváncsiságának felkeltése, a kreativitás és a problémamegoldó-képesség fejlesztése, a tanulási képesség megalapozása.
- Olyan emberi értékeket és műveltség-tartalmakat közvetítünk, melyek kihatnak gyermekeink későbbi életére, és amelyek segítségével megállják helyüket az életben.
- Célunk, hogy gyermekeink megismerkedjenek a településünkön élő emberek életével és azok tevékenységeivel, megismerjék a helyi kultúra tárgyi értékeit és emlékeit. Az e közben szerzett élmények által alakuljon ki bennük a szülőföldhöz való kötődés, ragaszkodás.
- A környezeti nevelés fontosságát, személyiségformáló, szokáskialakító szerepét tekintjük nevelésünk vezérfonalának, ezért kiemelt célunk a környezeti nevelés.
- Környezetvédő magatartás megalapozása.
- Ismerkedjenek meg az elődök által ápolt és sikeresen fennmaradt néphagyományokkal és azok ápolásával.
- A néphagyományokon túl fontos, hogy megismerjék a helyi természeti és társadalmi környezet adta sokszínű lehetőségeket, gazdagodjanak az itt szerzett élmények által.

Feladataink

Tágabb értelemben:

- Az óvodás gyermekek érzelmi, szociális, értelmi nevelése, a képességek egyéni és életkor specifikus alakítása.
- A biztosságot nyújtó, szeretetteljes, elfogadó óvodai légkör megteremtése, a gyermeki közösségben végezhető sokszínű, az életkornak és a fejlettségnek megfelelő tevékenység biztosítása.
- SNI gyerekek befogadása az Alapító Okiratban meghatározottak alapján: A sajátos nevelési igényű gyermek esetében jellemző sajátosságok figyelembevételével az optimális fejlesztő hatások megkeresése, alkalmazása, ezen alkalmazások segítségével a személyiség túlterhelése nélkül lehetséges legjobb eredmény elérése a fejlődésben.
- Az integrált nevelés megvalósítása a
  - sajátos nevelésű igényű gyermekek,
  - különleges bánásmódot igénylő gyermekek,
  - hátrányos és halmozottan hátrányos körülmények között élő gyermekek esetében.

- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.
- Kiemelten az alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködő készség terén való segítségnyújtás.
- Csoportos, kiscsoportos, és egyéni formában különböző technikák, terápiák alkalmazásával való segítségadás.
- A kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével.
- Nagy mennyiségű változatos ingerek (taktilis, mozgásos, látási, hallási) biztosítása a tapasztalati ismeretkör bővítése érdekében.
- Az alapmozgások kialakítása, fejlesztése.
- A szociális készségek fejlesztése.
- Az önkiszolgálás fejlesztése.
- A kognitív funkciók fejlesztése.
- Az adekvát játékhasználat elősegítése.
- A változatosság biztosítása (ugyanazon funkció változatos módon való gyakoroltatása).
- Tudatos önállóságra nevelés.
- Egyéni adottságokhoz alkalmazkodó bánásmód használata.
- Differenciált fejlesztés alkalmazása.
- A tanítási vagy szociális tevékenységekben a sérült és ép gyermekek együtt vesznek részt, az együttnevelés helyzetének megteremtése.
- Mindenféle családstruktúrának megfelelő, rugalmas, egyénre szabott napirend megteremtésével.
- A szülőket partnernek tekinteni, a családi szokásokat lehetőség szerint beépíteni az óvodai életbe.
- A szociokulturális környezetből adódó hátrányok kompenzálása, a hátrányos, halmozottan hátrányos és sérült gyermekek felzárkóztatása.
- Preventív gyermekvédelem, a gyermek fejlődését veszélyeztető hatások mihamarabbi felismerése, azonnali intézkedés megtétele.
- A szülői házból hozott szokások, elvárások, normák figyelembevételével a gyermekek személyiségének harmonikus fejlesztése, a csoporton belüli sajátos szerepének kialakítása.
- Sok közös élmény, tevékenység és együttlétek biztosításával az erkölcsi tulajdonságok megalapozása, - figyelmesség, segítőkészség, szorgalom, kitartás, önzetlenség, együttérzés.
- A szociális érzékenység kialakítása segítse a másság elfogadását, a barátkozást, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősödését.
- Az érzelmi alapigények biztosítása – biztonságérzet, szeretetérzet, védettségérzet – segítse a gyermekeket abban, hogy érzéseiket, gondolataikat szóval, mozgással, vizuális eszközökkel szabadon kifejezhessék.
- A gyermekek kíváncsiságára, utánpótlási kedvére építve fejlődjön képességük, figyelmük, képzeletük, gondolkodásuk, kreativitásuk.

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

III.1. GYERMEKKÉP

Gyermekeink legyenek kiegyensúlyozottak, érdeklődőek, nyitottak, önállóak. Tudjanak örülni, felfedezni, csodálkozni, legyenek alkalmasak mások elfogadására, együttműködésére, önmaguk értékelésére. Közös élmények eredményeként alkossanak harmonikus gyermek közösséget.

**„Nőj, növekedj olyan nagyra,
Mint kertben egy szép olajfa,
Mint a szegfű, szépülj szépen,
Szállj, mint sólyom száll az égen.
Fuss, mint víz fut medrében,
Ugrálj, mint nyúl a réten.
Lábad hasztalan ne járjon,
Aki meglát, megcsodáljon!”**

/Bolgár népköltés Nagy László fordításában/

Az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény.

A gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. A gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszünk, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának. Arra törekszünk, hogy nevelésünk által gyermekeink az óvodáskor végére rendelkezzenek azon kompetenciákkal, amelyek alkalmassá teszik őket az iskolai tanulás megkezdésére. Megalapozzuk azokat a szokásokat, amelyek segítik őket a felnőttek világában való eligazodásban.

Óvodánk nem ad helyet az előítéletes megnyilvánulásoknak sem társadalmi, sem nemi, sem vallási értelemben.

III.2. ÓVODAKÉP

Intézményünk a település egyetlen óvodája. Átlagosan 70-80 gyermek jár intézményünkbe, akiket hét óvónő nevel, és munkájukat három dajka és kettő pedagógiai asszisztens segíti.

Nevelőtestületünk minden tudásával a nevelőmunka minden területén biztosítja a gyermeki személyiség tiszteletét, elfogadását, szeretetét, megbecsülését.

A munkába rohanó, a mindennapi megélhetésért küzdő szülőnek nem jut ideje arra, hogy gyermekével megismertesse, megszerettesse a természet nyújtotta szépet, a régmúlt idők gazdagságát, egyszerűségét. A fokozatos elszegényedés, a gyakori válások következtében egyre inkább jellemző, hogy kevés hangsúlyt kapnak az érzelmi kapcsolatok. A csökkenő kulturális lehetőségek és igények hátrányosan befolyásolják a gyermeki fejlődést.

Mindezek tudatában külső, belső környezetünket úgy alakítjuk ki, hogy az családias, értékeket, érzelmeket sugárzó legyen. Legfőbb törekvésünk, hogy a ránk bízott kisgyermek az óvodában töltött 3-4 évüket boldogan, kiegyensúlyozottan, biztonságban éljék. Mindent megteszünk azért, hogy a szülő nyomon követhesse gyermeke óvodai fejlődését, megfigyelhessen, kérdezhessen, kérhessen, javasolhasson, kezdeményezzen. A nevelés aktív közreműködője legyen.

Nem csak az egészséges gyermeknek van joga a boldog gyermekkorhoz, ezért mi felvállaljuk azoknak az enyhén sérült kisgyermeknek a gondozását, nevelését is, akik közösségben foglalkoztathatók.

Nevelési feladataink megvalósításában a gyermekek egyéni szükségleteihez igazodó, sikerorientált neveléssel segítjük a nevelő munka tartalmi és minőségi fejlesztését. Célunk, hogy a családdal együttműködve segítsük gyermekeink önkibontakozását, testi, szociális, értelmi fejlődését. Biztonságos, élmény gazdag környezetben differenciáltan tervezett nevelőmunka eredményeként alakuljanak ki az iskolakezdéshez szükséges készségek, képességek.

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Óvodánkban, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Óvodai nevelésünk célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Óvodai nevelésünk alapelvei:

- a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezze
- nevelésünk lehetővé tegye és segítse a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatások a gyermek személyiségéhez igazodjanak

Óvodai nevelésünk gondoskodik:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről
- a testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról
- e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről
- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

Amennyiben jár óvodánkba nemzetiséghez tartozó gyermek, akkor számára biztosítanunk kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

IV. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladatai az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. A gyermek mindenképp felett álló érdekeinek érvényesítése. A sajátos nevelési igényű gyermek esetében jellemző sajátosságok figyelembevételével az optimális fejlesztő hatások megkeresése, alkalmazása, ezen alkalmazások segítségével a személyiség túlterhelése nélkül lehetséges legjobb eredmény elérése a fejlődésben.

Elősegítjük, hogy gyermekeink:

- egészségesek, edzettek, alkalmazkodó-képesek legyenek, mozgásuk összerendezetté váljon,
- ismerjék fel alapvető testi szükségleteiket,
- járuljanak hozzá annak kielégítéséhez,
- sajátítsák el a megfelelő egészségügyi szokásokat,
- szívesen tartózkodjanak, tevékenykedjenek a szabadban.

Megközelíthető cél, hogy az emberi élet, az emberi test, a család, az igaz szó, a tulajdon tiszteletére és védelmére eredményesen neveljük gyermekeinket.

Biztosítjuk:

- hogy az óvodába lépés első pillanatától a gyermeket kedvező érzelmi hatások ériék,
- hogy az emberi kapcsolatokat pozitív érzelmi töltés jellemezze,
- hogy a gyermek kielégíthesse társas szükségleteit,
- a lehetőséget a gyermek "én-érvényesítő" törekvéseire,
- közös élményekre épülő közös tevékenységeket,
- a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, a hátrányos helyzetű, illetve a kiemelkedő képességekkel rendelkező gyermek fejlődéséhez szükséges speciális fejlesztést.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása. Ezért olyan óvodai élet szervezése kívánatos, amely segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint pl. az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését.

Segítjük:

- hogy a meghitt beszélgetések erősítsék a gyermekek kommunikációs aktivitását, beszélő kedvét,
- a szociális érzékenységük fejlődését és az "én-tudatuk" alakulását,
- a különböző erkölcsi tulajdonságaik fejlődését,
- hogy tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt,
- a gyermeki magatartás alakulása szempontjából viselkedésünk modell értékű legyen,

- önmaguk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésre nevelést.

Feladataink:

- a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra – építve változatos tevékenységeket biztosítani, mely során tapasztalatokat szerezhet természeti és társadalmi környezetéről,
- az anyanyelv és a kommunikáció különböző formáinak alakítása nevelő tevékenységünk során hangsúlyozottan,
- a spontán szerzett gyermeki tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, bővítése, valamint az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.

IV.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA, EGÉSZSÉGMEGŐRZÉS – EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

Cél:

Az egészséges életre nevelés, az egészség megtartására, megerősítésére történő felkészítés.

A 3-7 éves korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságok figyelembevételével a gondozási tevékenységgel a mozgásigény kielégítésével az egészség védelme. Az egészség fejlesztő tevékenység során az egészségi állapot pozitív irányú befolyásolása.

Az egészséges életmód kialakításának feladatai:

- A szervezet védelme, egészséges fejlődésének biztosítása.
- A mozgáskészség fejlesztése, az egészséges életvitel megalapozása, alakítása.
- Az egészséges és kulturált életmód megvalósulásának, a személyes kompetencia működésének kiinduló feltétele az önkiszolgálási képességek megfelelő színvonalú fejlettsége.
- Az óvodai nevelésnek az a feladata, hogy tudatos neveléssel az optimális önállósulást, önállóságot, az optimális önállóságú személyiség kialakulását elősegítse.
- Az önkiszolgálás, önellátási képesség fejlesztése, az öltözködés, étkezés, szobatisztaság terén.
- Megteremtjük a gyerek egészséges testi, lelki fejlődéséhez, biztonságához szükséges belső és külső környezeti feltételeket.
- Biztosítjuk a mozgás, levegőzés, edzés gyakori lehetőségét.
- Napirendünkkel kialakítjuk a helyes életritmust.
- Megalapozzuk a gyermekben a tisztaság igényét.
- Megteremtjük, elmélyítjük a gondozáshoz szükséges bensőséges kapcsolatot felnőtt és gyerek között.

- Megismerve a család gondozási szokásait, igyekszünk azt összehangolni az óvodai gondozás szokásaival.
- Felszólítás nélkül, önállóan mosakodjanak, használják a zsebkendőt, szalvétát.
- A gyermeknek mindig annyi segítséget adunk, amennyire szüksége van. Támogatjuk önállóságuk fejlődését.
- Figyelmet fordítunk a gyerek testi higiéniájára és egészségére.
- Szoros kapcsolatot tartunk azokkal a családokkal, akiknek gyermeke krónikus betegségben szenved.
- A napközben megbetegedett gyerekről gondoskodunk, szülőjét értesítjük.
- Az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása, eszközeinek megismertetése.
- A szülők tájékoztatása az egészséges életmód (táplálkozás, tisztálkodás) otthoni gyakorlásáról.
- Figyelemmel kísérjük a gyerekek testi, lelki állapotát, érzékszerveiknek épségét. Amennyiben rendellenességet tapasztalunk, közöljük ezt a szülővel, és szakember segítségét kérjük.
- Megszervezzük a rendszeres védőnői és orvosi ellenőrzést, vizsgálatot.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;

Az egészségfejlesztés területei:

- egészséges táplálkozás, különösen magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só-és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése,
- mindennapos testnevelés, testmozgás,
- személyi higiéné,
- testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- a bántalmazás, erőszak megelőzése,
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás .

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése.

Egészségügyi szabály és szokásrendszerünk kialakításánál figyelembe vesszük a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait:

Testápolás

A testápolás a gyerekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaságigényük kialakulását szolgálja.

- A tisztálkodáshoz szükséges idő és tárgyi feltételek biztosítása, a szülők segítségével (saját fésű, fogmosó pohár, fogkefe, papír zsebkendő, fogkrém).

- A tisztaság, a betegségmegelőzés fontosságának életkor specifikus módszerekkel való tudatosítása, fejlettség szerinti segítségnyújtás.
- Mosakodás, kéztörölés, fogmosás, fésűködés, WC használatánál biztosítjuk a felnőtt jelenlétét mindaddig, míg nem biztosak a szükséges szokások sorrendjében.
- Az egészségügyi szokások megismertetése (kézmosás, orrfújás) és a hozzá tartozó eszközök rendeltetésszerű használatának bemutatása, elsajátíttatása. A tisztálkodás helyes sorrendjének begyakoroltatása.
- A fogmosást fokozatosan vezetjük be, biztosítva a helyes technika elsajátítását. A kiscsoportosok kiöblítik a szájukat ebéd után, a középsősök felnőtt segítségével, a nagyok önállóan mosnak fogat. A fogmosó poharak, kefék fertőtlenítését a dajka végzi.
- Segítünk kialakítani a gyerekekben a szokást, hogy a WC-t természetes módon használja, intim gondjait elmondja.
- Kialakítjuk a gyerekekben az igényességet önmaga, környezete tisztasága, rendje iránt.
- Testápolással kapcsolatos mindennapi szükségleteiket életkoruknak megfelelően, segítség nélkül végzik.
- Megtanulják kifejezni szükségleteiket, megismerik a testrészek, a testápoláshoz szükséges eszközök nevét.
- Megfogalmazzák a tevékenységet kifejező folyamatokat.
- Gyakorlatot szereznek bizonyos kommunikációs helyzetekben.
- Vigyáznak a tisztálkodási eszközökre, a mosdó rendjére.
- Tisztálkodási eszközeiket jellel ellátva, megfelelő magasságban helyezzük el.
- A gyermek találja meg saját jellel ellátott fogmosópoharát, fogkefét, fésűjét, használja ezeket rendeltetésszerűen.

Öltözködés

Az öltözködés védekezés az időjárás változásai ellen, de egyúttal fejlesztheti a gyermek ízlését, önállóságát is.

- Próbáljuk elérni, hogy minden gyermek (fejlődéséhez mérten) egyedül vetkőzzön és öltözzön. Öltözködés során fokozatosan alakítjuk ki azt az önállóságot, hogy a mindenkori hőmérsékletnek megfelelő ruházatot vegyenek fel.
- Az öltözés-vetkőzés helyes sorrendjének, technikájának tudatosítása (gombolás, fűzés, kötés, kifordítás). A helyes öltözködés során felhívjuk a figyelmet a kényelmes, réteges öltözködés biztosítására, amely óv a sérüléstől, biztosítja a test szellőzését, ugyanakkor tiszta, esztétikus.
- Ruhájukat szükség esetén hajtsák össze, fordítsák ki, gombolják ki – be, kössék ki – be, húzzák fel cipzárjukat.
- Saját ruházatuk rendben tartására nevelés.
- Fontosnak tartjuk az óvodapedagógus és a dajka példáját, megjelenését.
- Találják meg saját ruhájukat az öltözőben, pihenésnél.

- Szülők figyelmét felhívjuk, hogy az időjárásnak megfelelő öltözékben hozzák gyermeküket óvodába, a váltóruha fontosságának kiemelése, réteges öltözködéshez megfelelő ruházat biztosítása.
- Ismerjék fel saját ruházatukat.
- Csoportban való használatra csak a lábak egészséges fejlődését nem gátló lábbelit fogadunk el.
- Öltözködésben önállóság és rendszeret jellemezze őket.
- Vigyázzanak az öltöző rendjére.

Egészséges táplálkozás

Az óvodás gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítésének szorgalmazását szolgálja. Az óvodás gyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása.

Étkezés

- Az étkezés jó hangulatúvá, örömtelivé tétele
- Kulturált körülmények között a fogások, várakozási idő nélküli felszolgálása.
- A mindenkori folyadékszükséglet folyamatos biztosítása.
- Az ételek kóstoltatása, megkedveltetése, az evés örömeinek felismertetése, a belső szabályzó mechanizmusok óvása. Tilos az evés erőltetése!
- Új ízek megkedveltetése.
- Az étel közös kóstolása, az ízek megbeszélése. Az ételben lévő vitaminok, ásványi anyagok jó hatásának hangsúlyozása, kedv ébresztése a kóstoláshoz.
- A gyerekek megismertetése gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgató tapasztalatszerzés,
- Intenzív rágásra ösztönzés.
- Az egészséges étkezés fontosságának szorgalmazása szülők és az élelmezésvezető felé. Az óvónő tanácsot ad szükség esetén a szülőknek (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki: Kerüljék a családi étkezés során az egészségtelen ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat.
- Játékos alkalmak teremtése ahhoz, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. saláta készítés, tízórai összeállítás).
- A gyermekek egészsége védelmében az estleges ételérzékenység regisztrálása.
- A szülők, élelmezésvezető, óvoda együttműködése, lehetséges megoldások megkeresése.
- A kulturált étkezés szokássá alakítása. Életkortól és fejlettségtől függően: az étkezéshez szükséges eszközök (kanál, villa, kés) önálló és helyes használatának, helyes testtartás,

étkezési technikák megismertetése (töltés, mérés), esztétikus terítés biztosítása. (önkiszolgálással, naposi munkával). Igény kialakítása a környezet rendjének megóvására.

- Értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek esetén, szakember irányítása alapján az étkezéshez kapcsolódó speciális gondozási feladatok ellátása.
- Az egyéni különbségek, figyelembevétele, különösen betegség esetén

Harmonikus mozgás

Az egészséges életmód egyik fontos területe a mozgás, amely befolyásolja az egész szervezet fejlődését, segíti

- a harmonikus testi-lelki fejlődést
- a biológiai egyensúly fenntartását
- az egészség megóvását

Mindennapos testnevelés, testmozgás

Az óvodapedagógus feladatai a mozgásigény kielégítése és testi képességek fejlesztése. Változatos napi és heti rendszerben biztosítja a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését. Minden nap szervez mozgástevékenységet (tornaszobában vagy udvaron). Heti 1 kötelező testnevelés foglalkozást vezet. Edzési lehetőséget a testnevelés, környezet, levegő, nap kihasználásával biztosítja. Megtervezi a helyet, időt, és a közegekben való mozgást fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait. Időjárástól függően napi 1-3 órát levegő és napfény edzést biztosít a fokozatosságot betartva. A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építi.

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája, ezért kiemelkedő feladataink:

- A gyermek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- A mozgásigény kielégítése és testi képességek fejlesztése. Változatos mozgástevékenységek beiktatása a napi és heti rendszerben.
- Heti 1 kötelező testnevelés foglalkozás vezetése, a középső és nagycsoportosoknak a Sportcsarnokban.
- A rendszeres mozgásra való lehetőség biztosításával az egészséges életvitel megalapozása.
- Séták, kirándulások szervezése, együttes élmények biztosítása, az évszakok adta lehetőségek kihasználásával. (szánkózás, virágszedés, kerékpározás)
- Mozgástapasztalatok bővítése, mozgáskészségek alakítása.
- A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.
- A mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.
- A rendellenességek megelőzése, korrekciója, szükség esetén szakember bevonása. (konduktor, gyógypedagógus)
- Alapmozgások kialakítása, fejlesztése, megőrzése.
- Először a természetes nagymozgások és egyensúlyérzék, végül a finommotorika fejlesztése.

- Utánzó, játékos mozgások segítségével az egyensúlyérzék, magabiztosabb mozgás fejlesztése, utasítások végrehajtásának elérése.

Egészségvédelem, levegőzés, edzés

Kiemelt feladatunknak tekintjük, hogy minden évszakban, (az időjárás függvényében) napi rendszerességgel a gyermekek megfelelő mennyiségű időt töltsenek a szabad levegőn: minimum 30-35 percet.

A levegőzés, edzés jótékony hatásai:

- Elősegíti az egészség megőrzését.
- Növeli a szervezet alkalmazkodó-, illetve ellenálló képességét.
- A változatos tevékenységek lehetővé teszik a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlődését.
- Biztonsággal igazodjanak el az óvodában és környékén. Ismerkedjenek az egészséges életmód feltételeivel.
- Egészségük megőrzését szolgálja a szabadban végzett mozgás, játék, testnevelés. Egészséges testi fejlődésüket segíti a szabadban és a tornateremben tartott rendszeres testnevelés foglalkozás.

Kiemelt feladatunk:

- Edzési lehetőség biztosítása a testnevelés, környezet, levegő, nap kihasználásával.
- Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén, vihar riasztás nem) napi 1-3 (nyár) óra levegő-, és napfényedzés biztosítása a fokozatosságot betartva.
- Az egészségmegőrzés érdekében fontos, hogy gyermekeink edzettek legyenek, ezért évszaknak és időjárásnak megfelelően sokat tartózkodunk a friss levegőn, ahol futkározhatnak, mozoghatnak, kerékpározhatnak, rollerezhetnek.
- Szeptembertől májusig terjedő időszakban az időjárástól függően fokozatosan növeljük a szabad levegőn eltöltött tevékenységek idejét, amely a gyermekek mozgásában és egészséges életmódra nevelésében döntő szerepet játszik.
- A nyári napirendben az egész napos levegőn való tartózkodás beiktatása (kivétel az erős napsugárzás miatt a 12-15 óra közötti időszak). Szükség esetén naptej használata, árnyék, hűsítő lemosás biztosítása.

Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modell, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes

példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési program tevékenységei:

- A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezése.
- Mozgás megszerettetése.
- Negatív érzések tudatosítása, megnevezése, elfogadása.
- A belső figyelem megalapozása, a testi állapotok, légzés tudatosítása.
- A szeretetteljes légkör biztosítása, megértő attitűd átadása önmaguk és mások felé. Példa az óvónő.
- Megteremtjük a légkört ahhoz, hogy tökéletesen tudjanak koncentrálni arra, amit éppen végeznek, előkészítjük a „flow” élményének átélését.
- Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás (leburnulás), szabad mozgás, jókedv, veszélyek (napozás, növényzet), értéke: füstmentesség, pormentesség, szabad légzés, erő kifejtés, sok mozgás.
- Városi, falusi élmények megbeszélése: az utca forgalma, a gépkocsik füstje, az utcai porképződés, az otthoni állattartással járó szagok.
- Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, gyárkémények füstje, füstmérgező balesetek; a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.
- Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjű teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabad levegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).
- Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).

Pihenés

- A különböző szociokulturális háttérrel érkező gyermekek alvási igénye egyénileg változó, ezek figyelembevétele.
- Lehetőség szerint csökkentjük a szervezési feladatokat elalvás előtt.
- Biztosítjuk az alváshoz szükséges nyugodt, csendes, derűs légkört: terem szellőztetése, ágyak megfelelő elhelyezése/ a lehető legnagyobb távolságban/.
- Biztonságot adó szokásrendszer kialakítása altatódallal, elalvás előtti élőben, megnyugtatóan (halkan, lágyan) előadott mesével, (max. 10 perc időtartamban a szomszédos csoport zavarása nélkül), testi közelséggel, puha tárgyakkal.
- A pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítjuk (minimum 1 óra ágynyugalom szükséges).

- Az ágyneműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik, általában kéthetente és a gyermek minden megbetegedése alkalmával.
- Differenciált, egyéni bánásmód a pihenés megkedveltetése, elfogadtatása az érzelmi biztonság érdekében (otthoni kispárna, simogatás, alvós játék).

A bántalmazás, erőszak megelőzése

- A tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása; felderítjük a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszünk a káros hatások megelőzésére, ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményezünk.
- Közreműködünk a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a szociális munkással, a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.
- Ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk a gyermekjóléti szolgálattól (gyermekvédelmi felelősön keresztül).
- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermekvédelmi felelős személyéről, a szociális munkás személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshetők fel.
- A szülői értekezleteken felhívjuk a figyelmet az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését káros hatására.
- Beszédfogyatékos és értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek esetében az érdekvédelmi tevékenységeknek szerepe kiemelkedő, az esetlegesen előforduló tüneteket azonnal kivizsgáljuk, és jelezzük a szakembereknek.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Az óvodapedagógus a nevelési év, valamint szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismerteti a következő védő-óvó előírásokat:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- az elvárható magatartásforma. A tiltás helyett a helyes viselkedés megerősítése.
- A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismertetjük.
- A csoportszoba berendezéseit, eszközeit átvizsgálja a pedagógus a balesetmegelőzés szempontjai alapján, állapotukat folyamatosan ellenőrzi, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

Beszéd fogyatékos és értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek különösen veszélyeztetettek e területen, fokozott figyelemmel kell segítnünk napi tevékenységeiket.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni. Az ismertetés ténye és tartalma a csoportnaplóban kerül dokumentálásra. Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében, illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ – ben kerültek rögzítésre. Elsősegély doboz a kijelölt helyen található.

IV.2. AZ ÉRZELMI, ERKÖLCSI ÉS ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

A gyermekeket születésüktől kezdve különböző hatások érik, személyiségüket döntően közvetlen környezetük befolyásolja, hisz innen merítik a modelleket, szerepeket, amelyekkel azonosulni igyekeznek. Tapasztalataink szerint a jól átgondoltan felállított és következetesen betartott illemszabályok a gyermekek számára megkönnyítik a beilleszkedést, biztosságot adnak, megóvják a gyermeket az „ügyetlenségtől”, tartást adnak fellépésüknek. A sok közös élmény, közös tevékenységek, együttlétek, közösen végzett munka olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítenek meg, mint az együttérzés, egymás iránti figyelmesség, segítőkészség, önállóság, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, felelősségérzet, tolerancia. Minden csoportnak sajátos légkört ad, a csoportra jellemző, a gyermekek életét meghatározó, együttesen kialakított szokásrendszer. Ennek alapja a nyugodt, családi légkör megteremtése, biztonságos, szeretetteljes közösségi élet, melyben a gyerekek társas kapcsolatai, erkölcsi tulajdonságai, szokásai, normái kialakulnak.

Cél:

A szűkebb és a tágabb környezetükben eligazodó, önérvényesítő, egészséges önbizalommal rendelkező, kapcsolatokat kialakító, együttműködő és alkalmazkodó gyermekek nevelése.

A szülők megnyerése az együttnevelés érdekében. Olyan módszerek eljárások alkalmazása, amelyek megkönnyítik a gyerekek alkalmazkodását a megváltozott körülményekhez, biztosságot, és nyugalmat adnak.

Megkönnyíteni a szülőktől való elválást, biztosítani a folyamatosságot a bölcsődéből érkezőknél.

Megismertetni a gyerekeket új környezetükkel, miközben érzelmi bázist találnak bennünk, óvónőkben.

Az érzelmi biztosságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a befogadástól az óvodáskor végéig.

Feladataink:

- A gyermekek biztosságszükségletének, és érzelmi alapigényének kielégítése érdekében már óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások, élmények biztosítása, folyamatos befogadás.

- Az óvónők és szülők kapcsolatának kiépítése, az óvónő és gyermek érzelmi kapcsolatának megalapozása.
- Az első szülői értekezlet keretében az óvoda napi életéről tájékoztatás adása a szülőknek. Az óvodai nevelés törekvéseinek bemutatása.
- A szülők előkészítő munkájának támogatása: Az óvodakezdés ütemezésének ismertetései: kit, mely napokon hoznak be először az óvodába. Az átadás, befogadás, búcsúzás körülményei.
- A csoportvezető párok közösen készülnek az **új gyermekek fogadására**: a csoportszobák berendezése, dekorálása, játékok előkészítése, óvodai jelek elkészítése, a környezeti feltételek biztosítása. Családlátogatás, vagy „játzó-ismerkedő” délelőtt, délután szervezése a nevelési évet megelőzően.

A csoport feltöltése során az alábbi sorrend követése: először a már óvodába járó, vagy bölcsődéből jövő gyerekeket fogadjuk. Utánuk érkeznek a családból jött gyerekek, hogy őket már egy nyugodtabb, összeszokottabb csoport tudja fogadni.

- A már járó gyermekek felkészítése az újonnan érkezők fogadására. Az óvoda vonzóvá tétele azzal, hogy minden kisgyermekkel éreztetjük, hogy vártuk, és örülünk az érkezésének.
- Kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy **pozitív érzelmi hatások** jellemezzék az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot az első pillanattól.
- A „szülős beszoktatás” során a gyermek eddigi fejlődési jellemzőinek megismerése a szülő tájékoztatása alapján.
- Az elválás megkönnyítése azzal, hogy addig itt maradhat a biztonságot nyújtó hozzátartozó (1 fő), amíg a körülmények ezt igénylik, maximum 1 hétig.
- **Szeretetteljes óvónői magatartással**, fokozott törődéssel, az **egyéni bánásmód** érvényesítésével a kicsik érzelmi kötődésének erősítése. **Annak engedélyezése, hogy a** gyerekek szívükhöz nőtt kedves holmikat, alvós tárgyat magukkal hozhassák, sajátos szokásaikat gyakorolhassák szükség szerint.
- Közös játékok, élmények és tevékenységek biztosítása, amelyekben szívesen vesznek részt az új gyermekek is.
- Kooperatív magatartással a gyermekek **beilleszkedő-, és alkalmazkodó készségének erősítése**.
- Az egyes gyermekek szokásainak alakításával, érzelmi kötődéseknek segítségével a meghitt kapcsolatok kiépítése. Alkalmat adunk az óvoda többi „lakójával” való megismerkedésre (látogatások, udvar, stb. már óvodába érkezés előtt).

A befogadás időszakában az óvodapedagógus megfigyeli:

- a gyermek miként fogadta el az új környezetet,
- hogyan reagált a szülőtől való elválásra és érkezésére,
- magára talált-e a játékban,

- hogyan alakult a kapcsolata az óvónővel,
- hogyan illeszkedett be az óvodai élet ritmusába,
- mi okozott számára örömet vagy nehézséget,
- hogyan reagált a társakra.

A megfigyeléseket írásban rögzíti a gyermekek személyiséglapjain.

Beszéd fogyatékos és értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek esetében a befogadás során kiemelt feladat a családokkal történő együttműködés kialakítása, a gyermeki anamnézis megismerése, a segítő szakemberekkel való kapcsolat felvétele. A gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése fokozott körültekintést, módszertani felkészülést, több időt igényel. A speciális szükségletek szerinti eszközök biztosítása, környezet alakítása elengedhetetlen.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Cél:

Érzelmi támaszt nyújtó nevelői attitűddel barátságos, derűs, vidám, élményekben gazdag kiegyensúlyozott, óvodai körülmények között a gyermekek testi és lelki harmóniájának megteremtése és közösségi magatartásának megalapozása, pozitív tulajdonságaik minél teljesebb kibontakozása.

Feladataink:

- A gyermekek közötti kapcsolatrendszer bővítése, társas szükségleteik kielégítése.
- A szociális érzékenység fejlesztése.
- Az erkölcsi és akarat tulajdonságok alakítása.

- Mintát adó modell adásával, a pedagógus és a gyerekek között létrejövő érzelmi kötődésre építve, a gyermekek közötti őszinte, biztonságos, toleráns egymás mellett élés kialakítása.
- Pozitív attitűd kialakítása az óvodapedagógus-gyermek, dajka-gyermek, pedagógiai asszisztens-gyermek, és gyermek-gyermek kapcsolatokban.
- Egész nap folyamán érzelmi biztonságot adó, elfogadó légkör teremtése.
- Az intézmény összes alkalmazottjával való kommunikációban minta adása a megértő kommunikációra, pozitív bánásmódra.
- Törekszünk arra, hogy a gyermekkel igazságosan és differenciáltan, egyéni sajátosságaihoz igazodva bánjunk, találjuk meg a bennük azt az egyedi képességet, megnyerő tulajdonságot, mely a fejleszthetőség alapját képezi.
- A gyermekkel megérettetjük, majd később elfogadtatjuk mit, miért tartunk helyesnek, illetve utasítunk el.

- Kialakítjuk a társaikkal való **együtt játszás, egymáshoz való alkalmazkodás** normáit, a gyakorláshoz megfelelő helyzeteket teremtünk óvodán belül és kívül is.
- A gyermekeket a különbözőségek elfogadására és tiszteletére neveljük, figyelembe vesszük az eltérő kulturális és társadalmi hátteret.
- Az együtt játszó barátok és kisebb csoportok között segítjük az együttműködést.
- Együtt örülünk a közös óvodai eseményeknek, ünnepléseknek.
- A társas együttélés szokásait, szabályait fokozatosan megismertetjük
- Az én tudat alakulását és az én érvényesítő törekvéseket segítjük.
- A gyermek önmagához való viszonyát, énképét, önismeretét, önértékelését, önirányító képességét fejlesztjük.
- A társak elfogadását, a társas viselkedés megtapasztalását, a kulturált érintkezési formák megismertetését szolgáljuk, és gyakoroltatjuk.
- A csoportokban tudatosan alkalmazzuk a konfliktus megelőzés módszereit, például közös szabály kialakítása, az értékelési szempontok tudatosítása, pozitív példák megerősítése, következetesség.
- Konfliktus helyzetekben a kompromisszumos megoldásokat ösztönzünk.
- Kialakítjuk a gyermekek pozitív érzelmi viszonyulását az óvónő által közvetített szabályokhoz, értékekhez és a fejlesztő tevékenységekhez.
- A gyermekek pozitív erkölcsi tulajdonságát fejlesztjük a nevelési helyzetek tudatos kihasználásával, az óvodai élet helyes szervezésével.
- Az udvariasság, önzetlenség tulajdonságát alakítjuk a felnőttek mintaadásával, a természetes élethelyzetek tudatos felhasználásával.
- A gyermekek akaratát fejlesztjük a pozitív erkölcsi érzelmek kialakításával, a szabálytudat erősítésével a játéktevékenység során, a különböző feladathelyzetekben, a munka jellegű tevékenységekben.
- Fejlesztjük változatos, érdekes és játékos feladatok végzése közben az önállóságot, önfegyelmet, önbizalmat, önbecsülést. A kitartást, pontosságot, feladattudatot, szabálytudatot, önértékelést alakítja.
- A társas együttélés szabályait, szokásait gyakoroltatjuk a csoport fejlettségi szintjén. Szükség esetén speciális szakemberek bevonását kezdeményezzük (pl. nehezen szocializálható, hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermek).
- A szűkebb, tágabb környezetet cselekvő módon megismertetjük, és alakítjuk.

- Megalapozzuk a hazaszeretetre nevelést, a szülőföldhöz kötődést, nemzeti identitástudatot a gyermekek viselkedésében, kommunikációjában, környezetében a szép, mint érték felismertetésével, tiszteletével, megbecsülésével, a természeti, emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre való rácsodálkozás elősegítésével.

A hagyományok, ünnepek kialakítása, felelevenítése, közös újra élése a csoport összetartozásának alapja.

- A programok (egyéni, csoporton belüli és óvodai közös) megszervezésébe, előkészületeibe aktívan bevonjuk az óvodás gyermekeket, tevékenykedjenek, élvezzék: együtt vagyunk, fontosak vagyunk egymásnak, együtt ünnepelünk, örülünk.
- Segítjük a gyermekek környezetéhez, a szülőföldhöz való kötődést. (születésnapok, Mikulás várás, Karácsony-Advent, farsang, március 15, Húsvét, anyák-napja, gyereknap, sportnap, évzáró)
- Használjuk a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket, lehetővé tesszük a helyes viselkedési normák, a mintaként szolgáló cselekvések, a kommunikáció, együttműködés megismerését.

Az értékelés és jutalmazás:

Cél:

A gyermek helyes megnyilvánulásainak kialakítása, pozitív motiváció biztosítása.

Az értékelést fontos személyiség és közösségalkító tényezőként alkalmazzuk. Az óvodában a pozitív értékelés az elsődleges: a jutalmazás (simogatás, dicséret stb.) és ennek előlegezett formája, a biztatás. Ezzel erősítjük leginkább a gyermek helyes megnyilvánulásait, és ezzel alakítjuk ki a pozitív motivációkat.

Gazdag értékelési eszköztárából a gyermek sajátosságainak figyelembevételével tudatosan választunk. Az üres dicséret helyett konkrétan megnevezzük, mi az, amit értékelünk: Pl. „Ügyes vagy!” helyett „Nagyon szépen sikerült a helyére tenned a játékot!”.

A gyermekek szöveges, átfogó értékelését az óvodapedagógusok elvégzik évente minimum két alkalommal a gyermekenként vezetett személyiség lapon, méréseik alapján.

- Elsődleges mérőeszköz a tudatos megfigyelés, a gyermek tevékenységek és produktumok vizsgálata, főként a játék tevékenységben.
- Középső csoportban elvégezzük a DIFER mérést. A kapott eredményeket felhasználjuk a tervekben, a gyakorlat során. A kapott eredményeket önmagukhoz mért fejlődésében szemléljük.

A gyermekek jutalmazásának elvei és formái: Az óvodában alkalmazott jutalmazás a verbális és nonverbális kifejezések, és kommunikációs eszközök, érzelmek kifejezése, kiemelt-megtisztelő feladatadás, kedves tevékenység biztosítása. A jutalmazás mindig konkrét, a gyermek számára érthető, a társak számára is motiváló hatású. Tárgyi jutalmazást nem alkalmazunk.

Pedagógiai munkánkban olyan munkaformák és módszerek alkalmazására törekszünk, amelyek alkalmasak az önellenőrzésre, önértékelésre.

A gyermekek fegyelmezésének elvei és formái:

Ha vétének a gyerekek a megbeszélte szabályok ellen, azt következetesen jelezzük feléjük.

A rossz viselkedés tiltása helyett a jó példa kiemelésével ösztönözzük a helyes viselkedést.

A fejlődés várható eredményei /sikerkritérium/:

- A gyermekek ragaszkodjanak társaikhoz a felnőttekhez, és az óvodájukhoz. Ez érzelmeikben, szavaikban és tetteikben is fejezzék ki.
- Váljék igényükké a helyes viselkedés szabályainak betartása.
- Türelmesen és figyelmesen hallgassák meg egymást és a felnőtteket.
- Szívesen dolgozzanak a közösségért.
- Ismerjék el hibáikat és konfliktushelyzetben törekedjenek a megegyezésre.
- Változatosan tudják kifejezni érzelmeiket.
- Szokássá válnak az óvodai viselkedéskultúrájának elvárásai, udvariasság, bizalom őszinteség, tisztelet. Tudja alávetni akaratát a közösség érdekeinek, tudjon együttműködni a közös célokért.
- Legyen önálló véleménye, döntése.

IV.3. AZ ANYANYELVI NEVELÉS, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Célja:

- A gyermek anyanyelvének fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása.
- Nyelvi kifejezőképességek megalapozása.
- Beszédkedv fenntartása, a gyermekek meghallgatása, a gyermeki kérdések érvényesülésének megvalósítása.

Feladatunk:

- Beszélgetésre alkalmas légkör megteremtésével arra ösztönözzük a gyermekeket, hogy élményeiket, gondolataikat bátran mondják el.
- Folyamatos szókincs bővítéssel a beszéd színvonal emelését, a helyes kiejtés gyakorlását, fejlesztését biztosítsuk.
- A drámajátékok, szituációs játékok alkalmazásával a gyermekek személyiségét, kommunikációs képességeiket fejlesszük.
- A társas érintkezésben alkalmazott viselkedési formákat gyakorolhassák.

- Különös hangsúlyt fektessünk az anyanyelvi képességek fejlesztésére, kommunikációs képességek alakítására.
- Óvodánkban megteremtjük azt a légkört, ami alapja a beszédkapcsolat kialakulásának. Bármit teszünk a nap folyamán – ha mesélünk, ha kapcsolatot teremtünk felnőtellel, gyerekkel, ha az élet adta lehetőségekre reagálunk, ha szokásokat, szabályokat alakítunk –, ezt példaértékű beszéddel, követésre méltó nyelvhasználattal, kifogástalanul tesszük. Mondanivalónkat érthető, világos formában közöljük. Mondatainkat egyszerűen, de változatosan, megfelelő hangerővel fogalmazzuk.
- Gyakori, szeretetteljes beszédkezdemenyezéssel, beszédkapcsolattal felélesszük a gyermek beszédkedvét, fejlesszük beszédértését, beszédképességét.
- Figyelembe vesszük a család nyelvi kultúráját, az egyes gyermek eltérő fejlődési ütemét. Gondal figyelünk arra, hogy egyetlen gyermeket se gátoljon nyelvi lemaradás a megismerő tevékenységben, a társas kapcsolatok alakulásában. Külön figyelmet fordítunk a nyelvileg gátolt gyermekekre, felderítjük a probléma okait, megkeressük a fejlődés lehetőségeit.
- Figyelmet fordítunk arra is, hogy a gyermek beszéd szervei épek-e, légzése helyes-e. Szükség esetén kérjük a logopédus segítségét.
- Gondozási tevékenységek közben alakítsunk ki természetes párbeszédet. Arra ösztönözzük a gyermeket, hogy szükségleteit, kívánságait bátran, természetes módon fejezze ki.
- Segítsük a gyermekeket abban, hogy együttesen végzett tevékenységek közben sajátítsák el, gyakorolják az együttműködést segítő kifejezéseket, az érintkezés udvarias formáit. Bekapcsolódva a gyermek játékába, természetes módon kínálunk mintát arra, hogyan lehet egymáshoz viselkedésben, beszédben is alkalmazkodni.
- Szerep- és szituációs játékokkal gyakoroltassuk a különböző helyzetekhez illeszkedő beszédmódot, nyelvi eszközök használatát.
- Lehetővé tegyük a gyermek számára, hogy elmondja véleményeit a belső képekről, amelyeket meg akar jeleníteni rajzolással, festéssel, mintázással. Ösztönözzük arra, hogy kifejtse véleményét arról, milyen érzelmeket, esztétikai élményt váltott ki belőle mások alkotása. Biztassuk őket arra, hogy mondják el, mit szeretnének alkotni, s ahhoz milyen anyagokat és eszközöket fognak használni.
- A jól artikulált, megfelelő ritmusban, tempóban előadott versekkel az irodalmi nyelv szépségeivel ismertessük meg a gyermeket.
- Irodalmi foglalkozásokon a kifejezésekkel, szólásokkal, nyelvi fordulatokkal megismertetésével, stílusról szóló eszközök használatával gazdagítsuk a gyermek nyelvi kifejezőképességét, segítsük szókincsük gyarapodását.
- Alkalmat teremtsünk arra, hogy az általunk kitalált történetek folytatásával fejlődjen kreatív képzeletük. Ritmikus mondókákkal, altatókkal, ringató dalokkal lehetővé tegyük a gyermek számára, hogy egyszerre hallja a nyelv zenéjét és ritmusát.
- A külső világ tevékeny megismerése közben biztosítsuk a gyermek számára, hogy ismerkedjen az anyagok, tárgyak nevével, tulajdonságot, minőséget jelző kifejezésekkel, viszonyítást kifejező szavakkal, a birtokviszony kifejezésének módjával.

- Megteremtjük a lehetőségét annak, hogy a tapasztalatok alapján kérdések és válaszok fogalmazódjanak meg, hogy az okokról és a következményekről gondolataikat el tudják mondani.
- Matematikai tartalmú tapasztalatokhoz juttatva megismertessük őket új kifejezésekkel, fogalmakkal. Segítsük őket abban, hogy képesek legyenek ítéletalkotásra, a relációk, mennyiségi és térbeli kiterjedések megfogalmazására.
- Rendszeresen hívjuk fel a szülők figyelmét arra, hogy igen nagy szerepük van a gyermek értelmi, érzelmi fejlődésében, a gyermek-szülő kapcsolat erősítésében a közös beszélgetésnek, a beszélgetést kísérő közös tevékenységnek.

Törekedni fogunk arra, hogy:

- Sokat és örömmel beszéljenek élményeikről, érzelmeikről, tapasztalataikról, örömeikről, félelmeikről, vágyaikról.
- Szívesen vegyenek részt a felnőttek vagy társaik által kezdeményezett beszélgetésekben. Maguk is kezdeményezzék a társalgást.
- Hangokat, zörejeket ismerjenek fel, játékaikban utánozzák ezeket.
- Érzelmeiket ne csak beszéddel, metakommunikációs eszközökkel is fejezzék ki.
- Mondjanak verset, meséljenek, bábozzanak, dramatizáljanak. A nap folyamán adódó minden helyzetben kérdezzenek, válaszoljanak. Halandzsa szövegeket találjanak ki és mondogassák ezeket.
- Képekről kérdezzenek, mondjanak véleményt róluk, találjanak ki történetet a látottakról. A megkezdett meséket fejezzék be.
- Képnézegetés közben ismerjék fel a sorrendiséget.
- Gondolataikat, élményeiket az anyanyelv szabályainak figyelembevételével mondják el.
- Beszédük folyamatos, logikus, érthető legyen.
- A tanulás során elsajátított kifejezéseket használják a mindennapi beszédben.
- Alakuljon ki beszédfigyelmük, alkalmazzák a metakommunikáció szabályait.
- Viselkedésükben tükröződjene az udvarias viselkedés szabályai.
- A mindennapi életben használják a drámajátékokban elsajátított képességeket.
- Játsszanak nyelvi játékokat.
- Szituációs játékokban gyakorolják, hogy bizonyos helyzetekben hogyan kell megnyilatkozni, reagálni, kommunikálni.
- Helyesen használják a névmásokat, a névutókat, a jövő idejű igeidőt és az igemódokat.
- Alakuljon ki a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű és sebességű beszéd. Beszédüket személyiségüknek és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjárással kísérik.

Különösen fontos, hogy az óvodapedagógus:

- Ügyeljen beszédének stílusára, a hanglejtés, a dinamika, a hangsúly megfelelő alkalmazására.
- Beszéde legyen érthető, egyszerű és világos.
- Figyeljen arra, hogy a gyermekek mindig választ kapjanak kérdéseikre.
- Ne vegye el a gyermekek kedvét állandó javítással és figyelmeztetéssel a folyamatos beszédétől.
- Dicsérje és biztassa a bátortalanabb gyermekeket, serkentve őket a beszédre.
- A gyermekek anyanyelvi fejlettségét folyamatosan kísérelje figyelemmel.

Értelmi fejlődés

Cél:

- Változatos tevékenységformákon keresztül a gyermekek élményhez juttatása, az életkori és egyéni sajátosságokra, meglévő tapasztalatokra, élményekre, ismeretekre, spontán érdeklődésre és ösztönös tudásvágyra, kíváncsiságra alapozva.
- Az ismeretek tapasztalatszerzés során való elsajátítása
- A gyermekek megismertetése a természeti és társadalmi környezetben mutatkozó jóval és széppel, mindezek megbecsülésére nevelés, melynek segítségével képesek lesznek eligazodni az őket körülvevő világban.

Feladataink:

- A természeti–emberi–tárgyi környezet iránti érdeklődés felkeltése, kielégítése.
- A gyerekek természetes kíváncsiságára építés, sokoldalú tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása, a környező világról szerzett tapasztalatok rendszerezése, bővítése különböző tevékenységekben, élethelyzetekben való gyakorlása.
- Az „én – kép” fejlesztés, testséma kialakulásának segítése, forma és térészlelés fejlesztése (mozgásos tevékenységekkel), értelmi képességek (érezkelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás és kreativitás) fejlesztése.
- Minél **több érzékszervre ható tapasztalatszerzés**, megfigyelési lehetőség biztosítása, amelyek fejlesztik az auditív, vizuális, taktilis érzékelésre épülő képességeket.
- Lehetőséget teremtünk a dolgok, jelenségek **természetes környezetben, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben** való megfigyelésére és gyakorlásra. Mivel 3-7 éves korban a vezető szerep a látásé, ezért a vizuális funkciók fejlődését fokozottan figyelemmel kísérjük.
- Az önkéntelen figyelemtől és spontán emlékezettől a szándékos megfigyeléshez és emlékezetbe véséshez, majd felidézéséhez vezető utat sok játékos tevékenységgel segítjük elő, az emlékezet, szándékos figyelem terjedelmét növelve.
- Fejlesztjük a képzeletet és fantáziát sok valós élmény nyújtásával, valamint mesehallgatással, és játék biztosításával.

- Nyitott, játékos helyzetek teremtésével többféle megoldás keresésére ösztönözzük a gyermekeket.
Az ingerek cselekvő és kísérletező jellegű feldolgozásával megalapozzuk a későbbi problémamegoldó gondolkodás kialakulásának feltételeit.
- A problémák változatos megfogalmazásával az egyéni válasz keresésére ösztönzünk, mellyel a szabad önkifejezés (a kreativitás: érzékenység, eredetiség, átdolgozás, könnyedség, hajlékonyság, kidolgozás) lehetőségét teremtjük meg.
- Kihasználjuk a tevékenységekben rejlő lehetőségeket a megismerési funkciók és önálló felfedezés gyakorlására.
- Beszéd fogyatékos gyermekek esetében fokozott figyelmet fordítunk a szöveg és tartalom koherenciájára, az ismeretek sok érzékszervre ható feldolgozására, szükség esetén a beszéd kiváltására.
- Értelmi fogyatékos és egyéb pszichés zavarral küzdő gyermekek esetében a gyógypedagógus részletes útmutatását kérjük, milyen gyakorló tevékenység alkalmazható a lehető legtöbb érzékszervet igénybe vevő tevékenységekben.

V. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

V.1. AZ ÓVODA FELÉPÍTÉSE

A gyermekek gondozása, nevelése 3 óvodai csoportban folyik.

A gyermekek 3-4 évig lehetőség szerint ugyanabban a csoportszobában élik óvodás életüket. A csoportok szerkezete – a gyermekek életkorát tekintve – homogén.

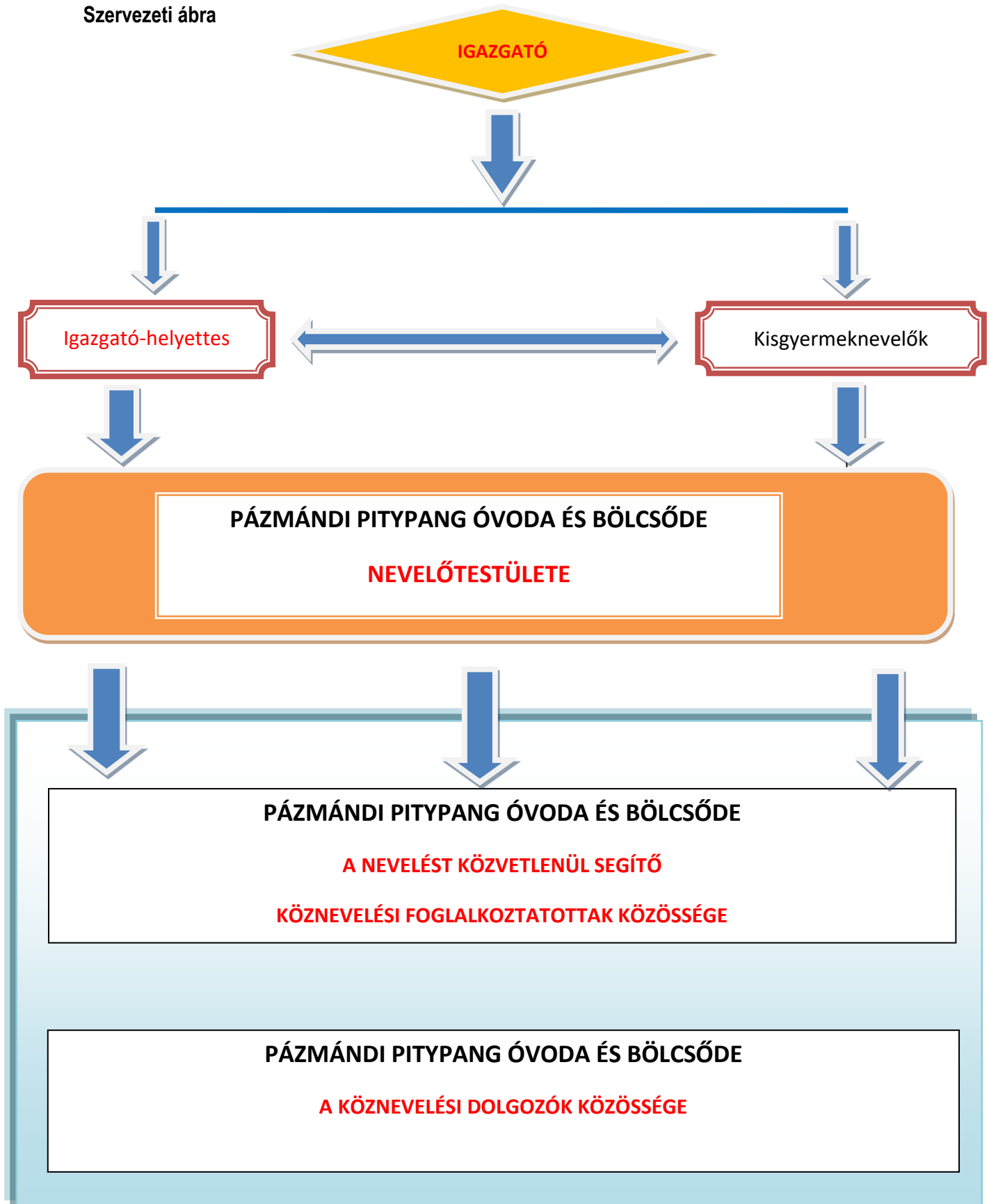
A nagycsoport ismétlését az óvónő véleménye, illetve mérés eredménye indokolhatja. Az egyéni elbírálás, a szülői igény a döntéseket befolyásolhatja.

A csoportban együtt dolgozó óvónők személye csak kényszerítő hatásra változik. Ezért törekszünk arra, hogy együttműködésük emberileg és szakmailag is a lehető legharmonikusabb legyen.

A gyermekekkel óvodába érkezésüktől távozásukig óvónő foglalkozik. Kiscsoporttól iskolába lépésig a gyerekeket ugyanazok az óvónők nevelik hetenkénti műszakváltással.

Szervezeti ábra

V.2. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

Óvodánkban valamennyi óvónő felsőfokú végzettséggel, három pedagógus szakvizsgával is rendelkezik. Munkájukat három, szakképzett dajka és kettő pedagógiai asszisztens segíti. A pedagógiai önállóságot biztosítja, hogy az óvoda élén szakmailag független intézményvezető áll.

Nevelőtestülettel kapcsolatos elvárások:

Minden dolgozó tartsa szem előtt, hogy a gyermek és a szülő számára modellként állnak, ezért viselkedésükkel, beszédükkel, ápoltságukkal pozitív példát adjanak. Becsüeljék meg egymás munkáját. Törekedjenek a szép, érthető magyar nyelv használatára. 5 A szülőkkel őszintén, de tapintatosan beszéljék meg az esetleges problémákat és minden lehetséges segítséget adjanak meg, a gyermek egészséges, harmonikus fejlődése érdekében.

A nevelőtestület azonos célokért azonos elvek alapján, változatos módszerekkel dolgozik, szakképzett dajkák és a pedagógiai asszisztensek segítségével.

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyerek áll.

A gyermek számára követendő minta biztosító az igényes nevelői és emberi magatartás.

Az óvónőkre jellemző szakmai igényesség feltétele az eredményes, megújulásra kész nevelői magatartásnak, munkának. Természetes mindannyiunk számára a folyamatos önképzés, a továbbképzéseken való részvétel igénye. A nevelőtestület aktív, érdeklődő, szakmai felkészültsége jó. Az ONOAP kívánalmait valamennyien ismerik, és munkájukban alkalmazzák.

A továbbképzések iránti igény kielégítése érdekében magunk is keressük a lehetőségeket.

Mindenki természetesnek tartja, hogy a tudást, amihez hozzájutott, megossza kolléganőivel.

Az óvoda vezetőjét hatékonyan segítik a nevelőmunka tervezésében az óvónők.

A feladatok elosztásánál meghatározó az óvónő többlettudása, emberi és szakmai képességei, igényessége.

Szakmai megbízások olyan nevelési területeken fogalmazódnak meg, ahol munkánkat hatékonyabbá kívánjuk tenni.

A veszélyeztetett gyermekek érdekeit a gyermekvédelmi felelős képviseli.

A gyermekek egészséges fejlődését rendszeresen ellenőrzi, segíti a gyermekorvos – védőnői segítséggel.

A beszédhibák korrigálása a logopédus közreműködésével hatékonyan megoldott.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködésével történik.

Rendelkezünk azokkal a feltételekkel, melyek lehetővé teszik a gyermeki képességek fejlesztését, a szülői igények kielégítését, a gyermeki öröm biztosítását.

Nevelőtestületünk örömmel fogadja a kihívásokat, az embert próbáló feladatokat. Egymást segítve igyekszünk, hogy meg tudjunk felelni az elvárásoknak.

V.3. TÁRGYI FELTÉTELEK

Az óvoda épülete 5244 m²-es telken áll. Ebből beépített terület 3000 m², kert 620 m², játszóudvar 1624 m². A telek drótkerítéssel határolt. Az épület előtti park füves, bokros, árnyas, kellemes környezetet biztosít.

Óvodánk épülete megfelelőnek, komfortfokozata jónak mondható. Az épületkomplexum egy régebbi és egy új szárnnyal áll. Az óvoda 1961-ben épült, az akkori normák, követelmények szerint, melyet 2010-ben teljesen felújítottak, bővítettek. Új csoportszobát építettek, korszerűsítették a vizesblokkot, nevelőszoba, logopédiai szoba, raktárhelyiség, felnőtt WC is kialakításra került. A csoportszobák száma 3, melyekhez egy mosdó tartozik. A csoportszobák berendezése a gyermekek igényeinek, méreteinek megfelelő, biztonságos.

2011. szeptembertől az egyik csoportban családi napközi lett kialakítva.

2018. szeptembertől mini bölcsődei csoport kapott helyett a korábban családi napköziként működő csoportszobában.

Az évek során korszerűsítettük a fűtést (gázfűtés) és a világítást (fénycsöves).

Felújított mosdóhelyiség segíti gyermekeink kulturált higiénias szokásainak kialakítását.

A csoportszobák természetes és mesterséges világítása jó.

A játék, étkezés, alvás a csoportszobákban zajlik.

A gyerekágyakat a termekben épített szekrényekben tároljuk. Televízió, videó – és DVD lejátszó, magnó, interaktív táblák, számítógépek állnak a gyermekek rendelkezésére, hogy minél tartalmasabban élhessék az óvodai életet.

Az óvoda épületében külön helyiségben foglalkozik a gyerekekkel a logopédus, gyógypedagógus.

Szakkönyveinket, tanulást szolgáló különböző tárgyainkat, bábokat, kellékeket erre alkalmas szertárban tároljuk.

Az intézményen belül melegítő/kiszolgáló konyha üzemel. A tálalást a dajkák végzik, a mosogatás a konyhában történik.

A takarításhoz megfelelő mennyiségű háztartási gép és tisztítószer áll rendelkezésünkre.

Nyaranként az óvoda vizes helyiségeiben tisztasági meszelést végeznek, a csoportokat igény szerint meszeltetjük.

Saját udvarunk minden csoport egyidejű mozgásigényének kielégítésére alkalmas. Az udvaron a homokos, füves, betonos részek is rendelkezésre állnak, s így szinte minden időjárásban lehetőség nyílik az udvaron való tartózkodásra. Az udvarunk tágas, a 2012-ben elvégzett játékbevizsgálás után biztonságos. Játékbővítés, fásítás, virágosítás folyamatos.

A fűnyírást és a kisebb javításokat a karbantartó végzi.

Azokat a feladatokat, amelyek a gyermekek egészséges udvari tartózkodásának feltételei, a dajkák végzik naponta.

Az udvari munkához szükséges felnőtt- és gyermek eszközöket külön helyiségben tároljuk.

Pedagógiai igényességünk folytán óvodánk jól felszerelt, tudatosan törekszünk a gyermekek fejlődését segítő játékok, eszközök beszerzésére.

Eszközeink jelentős részét pályázati pénzből vásároljuk, de a fenntartótól, az óvodai Szülői Munkaközösségtől és a „Pázmándi Óvoda Gyermekeiért” Alapítványtól is kapunk anyagi támogatást.

A szülők és a községben élők is segítenek bennünket. A segítséget nem pénz formájában kapjuk: különféle anyagokat kapunk játékok, bábok, szemléltető eszközök készítéséhez, ajándécsomagokat a gyermekek ünnepeire: Télapó, Húsvét, Gyermeknap.

Könyvtárunkat lehetőségeink szerint bővítjük gyermek- és szakkönyvekkel. A nevelőmunkát segítő új szakirodalmat igyekszünk folyamatosan bővíteni. Az óvodai meséskönyvek, ismeretterjesztő kiadványok, pedagógiai szakirodalmak mennyisége és minősége az elhasználódásnak illetve a változó pedagógiai szemléletnek megfelelően állandóan pótlásra és bővítésre kerülnek. A kompetencia alapú oktatási program eszközi elemeit is sikerült beszerezni pályázat útján, ezáltal óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

V.4. NAPIREND, HETIREND

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.

Alapvető feladatunk az életkornak megfelelő, helyes életritmus, napirend kialakítása, mert:

- A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló testi és szellemi fejlődésének alapvető feltétele a helyes napirend megválasztása.
- A rendszeresen, megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra (érzelmi biztonság, derűs légkör, kiegyensúlyozott magatartás).
- A gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.
- A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti belső arányok kialakítása. A napirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai készítik.
- A napi életszervezésben törekszünk arra, hogy a gyermekek minél több időt kapjanak az udvari játéktevékenységhez. A reggeli órák, a tízórai utáni idő, a legnagyobbak csúsztatott ebédeltetése, korábbi ébresztése növelje a kinn töltött időt.
- Az óvoda napirendje megváltozik a nyári időszakban, de nem mondhatunk le nyáron sem a gyermekek fejlesztéséről.
- A jó napirenddel megteremtjük a gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételeket.
- Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig tart.
- Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek a tevékenységeiket szabadon választhassák meg.
- Bevonjuk a gyermekeket csoportszobájuk alakításába, szépítésébe.
- Törekszünk a megalapozott és következetes, mégis rugalmasan kezelt szokásrendszer kialakítására.
- Az óvodai nevelés csak jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

NAPIREND

6.30 –7.30-ig	A gyermekek érkezése, fogadása, gyülekező, közös játék összevont csoportban.
7.30 –8.45-ig	A gyermekek érkezése, fogadása, játék, szabadon választott tevékenység a csoportban. Játékos tanulás és szervezett tevékenységek csoportos, mikro-csoportos és egyéni foglalkozási formák alkalmazásával.
8.45-8.50-ig	Mindennapos testnevelés/ fejlesztő mozgásos játék
8.50 –9.15-ig	Gondozási teendők ellátása, tízórai.
9.15-11.50-ig	Játék, szabadon választott tevékenység Játékos tanulás és szervezett tevékenységek csoportos, mikro-csoportos és egyéni foglalkozási formák alkalmazásával. Élményszerző séták, kirándulások, közös megfigyelések Szabad, mozgásos játék az udvaron. (kivétel, viharos szél, eső, köd, -5 fok alatti hőmérséklet, riasztás elrendelése)
11.30- 11:50	Naposi munka feladatainak elvégzése. (középső és nagycsoportosok)
11.50- 13.00	Gondozási teendők ellátása. Ebéd, gondozási teendők ellátása Pihenés-alvás előtti mese, altatódal
13.00- 14.35	Pihenés.
14.35- 15.15	Ébredés, gondozási teendők ellátása, uzsonna. A csoportszoba rendjének helyreállítása
15.15- 17.00	Játékos egyéni képesség fejlesztés, délutáni foglalkozás Játéktevékenység Szabad, mozgásos játék az udvaron (nyári időszakban) Találkozás a szülőkkel, rövid információcsere a gyermek fejlődéséről, magatartásával kapcsolatosan óvónői vagy szülői kezdeményezésre igény szerint

HETIREND

A heti rend nem a napokhoz kötött tevékenységet jelenti, hanem egy-egy környezeti téma köré csoportosítva, azt körbejárva dolgozza fel az élményeket, tapasztalatokat, ismereteket a különböző tevékenységi területeken keresztül. Kivételt képez a testnevelés, sajátos feladatai, céljai, speciális eszköz és helyigénye miatt.

A hetirend kialakításának elvei:

- A játék és valamennyi tevékenység a tanulás legfontosabb területe, melyben a gyermekek – környezetük utánzásával, megfigyeléssel, felfedezéssel, kísérletezéssel önállóan szereznek tapasztalatokat és élményeket az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- A tervezett témaköröket folyamatosan, élményszerűen, a gyermekek tevékenységére, érdeklődésére, az aktualitásra építve játékosan dolgozzuk fel, mértékét a résztvevő gyermekek ismeretének szintje, fejlettsége szabja meg.
- A mindennapos testnevelés az óvodai testnevelés szerves részét képezi, melynek keretében pár perces mozgással frissítjük fel a gyermekek szervezetét.

- A **3-4 éves korosztály** számára a kiegyensúlyozott légkör megteremtésére és a biztos szokás – és szabályrendszer kialakítására törekszünk. A játék elsődlegességét biztosítjuk. A játékos tevékenységekben megvalósuló fejlesztésen túl heti 1 tornafoglalkozást tervezünk és napi 2 kezdeményezést (rövid 5 perctől).
- A **4-5 éves gyermekek** számára játékos differenciált tevékenységeket és heti 1 torna foglalkozást tervezünk, a gyermekek fejlettségének függvényében napi 1 témában mikro csoportos foglalkozások (növekvő időtartamban).
- A **6-7 évesek korcsoportjában** játékos képességfejlesztő tevékenységeket, 1 torna foglalkozást, és a hét minden napjára napi két témában mikro csoportos foglalkozást tervezünk.
- Minden korcsoportban megvalósítjuk az egyéni differenciált fejlesztést, felzárkóztatást és tehetséggondozást.

A pedagógiai munka tervezése:

A tervezés igényli a közös gondolkodást, a tevékenységek összehangolását. A nevelési évben végig vonuló tevékenységrendszer egyeztetett tervezést kíván. A néphagyomány őrző ünnepeink és természetvédő, zöld jeles napjaink az éves tervezés alapját adják. A közösen elfogadott, és tervezett tevékenységek ismeretében tervezhető csoportonként a kapcsolódó ismeretanyag. A tevékenységformák további tervezését az óvónő módszertani szabadsága határozza meg.

V.5. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI, PROGRAMJAI

Az óvodai ünnepek kulcsfontosságúak a nevelőmunkában. A hagyományok ápolása szempontjából is rendkívül fontosak, hiszen kultúránk megismertetésére is alkalmat adnak. Elengedhetetlen feladatunknak tartjuk óvodánkban a néphagyományőrzést, a népi kultúra ápolását. Nevelőmunkánkba beépítjük mindazon értékeket, amelyek a folklórban megőrzésre érdemesek. A nevelőtestületünk év elején meghatározza, hogy az ünnepeinket, megemlékezéseinket, mikor és milyen formában tartja. A község kulturális életébe való bekapcsolódás egyben nyitás a környezettünk felé, feladatunknak tartjuk lakóhelyünk szokásainak, hagyományainak, kulturális értékeinek összegyűjtését, megőrzését és továbbadását a jövő számára.

Óvodánk mindennapjait meghatározzák mind a saját hagyományok, mind a magyar néphagyományok, környezeti jeles napokhoz tartozó hagyományok átadása, és az ünnepekre való felkészülés, melyekbe a családokat is bevonjuk.

Az óvodában kialakított hagyományok jelentősen szolgálják a közösséggé formálódást és a tartalmas közösségi életet.

A hagyomány a közös élmény erejével az erős érzelmi átéléssel erősíti a közösséget.
Az ünnepet megelőző napokban ajándékot készítünk, az óvodát ennek megfelelően feldíszítjuk.
Az ünnepekre csoportonként készülődünk.

Feladatunk:

- a szülőkkal és gyermekekkel az ünneplés jelentőségének megéreztetése
- az ünnep, jeles nap kiemelése a mindennapi élet eseményeiből
- az ünnep érzelmi tartalommal való megtöltése
- az ünnep előkészítése és lezárása

Ünnepek, hagyományok, programok

Intézmény	Hagyományok	Ünnepek	Rendezvények
Pázmándi Pityang Óvoda és Bölcsőde	szüreti mulatság	Idősek napja	Ovizsaru program
	Állatok világnapja	Mikulás várás	Szülői értekezlet
	Márton nap	Karácsony	Fogadó óra
	Adventi gyertyagyújtás	Farsang	Nyílt nap
	Víz világnapja	Március 15. Nemzeti ünnep	Tanító nénik látogatása
	Föld napja	Anyák napja	Látogatás az iskolában
	Húsvéti készülődés	Gyereknapi	családi sportnap
	Madarak fák napja	Nagycsoportosok búcsúzása, ballagás	Részt veszünk a közösségi rendezvényeken, sportnapokon
	Nagycsoportosok kirándulása	Gyermekek születésnapjának megünneplése	
	Ismerkedődélután leendő óvodásainknak		
	Néptánc		
	Kölyök aerobic		

V.6. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Arra törekszünk, hogy a család sajátosságait figyelembe véve, a családi nevelésre alapozva, azt kiegészítve, a szülőket nevelőpartnernek tekintve, velük összhangban neveljük, fejlesszük a gyermekeket. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukba foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodai élet alatt és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda legyen nyitott és kezdeményező.

A családdal:

- Fontos feladatunknak tartjuk a családok megismerését, a velük való szoros nevelői együttműködést.
- A szülők nevelési célkitűzéseinek ismeretében segítünk abban, hogy elvárásaik reálisak legyenek.
- Tájékoztatjuk a szülőket nevelési elképzeléseinkről, módszereinkről, tervezett eseményekről, programokról, tanfolyami lehetőségekről.
- A nagycsoportos szülőknek megszervezzük azokat az alkalmakat, ahol a község iskolájának kínálatával megismerkedhetnek.
- Különös figyelemmel, tapintattal és realitással adunk tájékoztatást a szülőnek saját gyermekéről. Éreztetjük, hogy a segítségszándék vezérel bennünket.
- A családdal kapcsolatos minden információt diszkréten kezeljük.
- Lehetővé tesszük a naponkénti rövid, lényeges közlésekre szorító párbeszédet.
- Nyitottak vagyunk, módot adunk arra, hogy a szülő a csoportban megfigyelhesse gyermekét, amikor és ahányszor ezt igényli.
- Biztosítjuk a négy szemközti beszélgetések lehetőségét – nevelői és szülői igény szerint.
- Különös gonddal készülünk fel az új gyermekek fogadására, beszoktatására.
- Játékos játszódélután szervezünk május hónapban a leendő óvodásainknak.
- Ha szükséges, lehetővé tesszük a szülőnek, hogy segítse gyermeke beilleszkedését.
- Amennyire ez tőlünk függ, segítjük a szülő és a gyermek közötti harmónia erősödését.
- Bevonjuk őket a programok szervezésébe, lebonyolításába, szorgalmazzuk azokon való részvételüket.
- Folyamatosan keressük a kapcsolattartás bővítésének lehetőségét.
- Csoportonként hozzuk létre a szülők közösségét összefogó Szülői Munkaközösséget. Támazkodunk rájuk, erősítjük kezdeményező, koordináló szerepüket.

Alapelvek:

- a bizalomra épülő kapcsolat kialakítása minden családdal,
- egyenrangú nevelőtársi viszony szorgalmazása,
- a gyermek fejlesztésében az óvónő támasza legyen a szülőknek,
- a családi és az óvodai élet közötti folyamatosság biztosítása,
- az egyéni igények, szokások figyelembevétele,
- az előítéletek kiküszöbölése,
- a hátrányos, veszélyeztetett helyzetű gyermekkel szembeni különös gondoskodás.

Az iskolával:

- Megismerkedünk a NAT tartalmával, különös tekintettel az alsóbb osztályok vonatkozásában.
- Lehetőséget biztosítunk az alsós tanítóknak, hogy megismerkedjenek nevelőmunkánkkal.
- Nyitottak vagyunk az iskola felé, így a nevelők bármikor megfigyelhetik az óvoda életét.
- A nagycsoportosokkal meglátogatjuk az első osztályosokat.
- Részt veszünk egy-egy iskolai ünnepségen.
- A szakmai kapcsolatot a két intézményegység között a vezetők szervezik, bonyolítják.
- Az iskolának lehetővé tesszük, hogy nevelési programjáról, az iskola speciális kínálatáról a nagycsoportos szülőket tájékoztassa.
- Figyelemmel kísérjük a tőlünk iskolába kerülő gyermekek beilleszkedésének folyamatát.

Alapelvek:

- az óvodából az iskolába történő átmenet zavartalan biztosítása,
- a kölcsönös nyitottság érvényesülése,
- egymás munkájának megismerése,
- kölcsönös bizalom, megbecsülés egymás nevelőmunkája iránt,
- a gyermekek érdeklődésének felkeltése az iskola iránt.

Mini bölcsőde:

- Óvodára való felkészítés elősegítése közös óvodai programokkal (ünnepek, gyereknap, közös udvari játék).
- Közös eszmegbeszéléseket szervezünk negyedévente, hogy azonos elvek alapján neveljünk.
- Megszervezzük a fokozatos beszoktatást az óvodába.
- A kiscsoportosokkal közösen babaszínházat szervezünk a bölcsődés gyermekeknek.

Intézményünk egyéb kapcsolatai:

- Fenntartóval
- Fejér Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Gárdonyi Tagintézménye (logopédus, fejlesztőpedagógus, gyógytestnevelő)
- Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság
- Humán Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
- Egészségügyi Szakszolgálat (védőnő, gyermekorvos, fogorvos)
- KLIK Gárdonyi Tankerület (SNI ellátás)
- Művelődési Ház, könyvtár (gyermekprogramok)
- Az egyházak képviselőivel
- Civil Szervezetekkel, egyesületekkel (Helyi Tűzoltó Egyesület, Sportkör, Zöldközpont)
- Helyi vállalkozókkal
- Rendőrséggel (Ovi-zsaru program)

Kapcsolat a Kárpát- medence magyar nyelvű intézményeivel:

Az óvoda nyitott a külhoni magyar óvodák irányába. Kezdeményezi a kapcsolatfelvételt, és gondoskodik a kialakuló kapcsolat ápolásáról.

VI. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

VI.1. JÁTÉK

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul kell kielégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó tevékenységgé. A kisgyerekek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd, amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. Az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportléghőmérsékletet, helyet, időt, eszközöket és élményt biztosítson a különböző játékformákhoz, mint pl. a mozgásos játékokhoz, a szerepjátékokhoz, az építő, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz, a dramatizáláshoz és a bábozáshoz.

A tevékenység célja:

- A játék által örök emberi értékekre fogékony, kreatív, társaihoz alkalmazkodni tudó, érzelmekben gazdag, megújulni tudó, döntésre képes szabályokat értő és megtartó gyermekek nevelése.
- A játékban bontakozzanak ki azok a tulajdonságok, képességek, melyek lehetővé teszik, hogy fejlettebb tevékenységek előfeltételei alakuljanak ki a gyermekekben.
- A belülről vezérelt játék fejlesztésével a gyermek azon képességeinek, személyiségjegyeinek, tulajdonságainak alakulása, amely lehetővé teszi, hogy magasabb fejlődési szintre jusson.

Feladatunk:

- Biztosítani a szabad játék során a gyermek egyéni, és társas, szociális, érzelmi szükségletének megélését.
- Lehetővé tenni a játéktevékenységen keresztül a külvilág elemeinek, összefüggésének megtapasztalását.
- Nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése.
- Szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együtt játszás a gyermekekkel.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.

- Derűs hangulatú alkotó légkört biztosítsunk, melyben a gyermek maga dönti el, hogy milyen eszközökkel, milyen témát választ.
- A gyermeki játék fajtáinak, tartalmának gazdagítására, minőségének javítására törekedjünk.
- A játékot a gyermek alapvető tevékenységként értékelve különös hangsúlyt fektessünk arra, hogy megteremtsük azokat az élményeket, lehetőségeket, körülményeket, amelyek biztosítják, hogy a játék a gyermek számára örömforrás legyen.
- A napirendben a játékra fordítsuk a legtöbb időt. Bizonyos idejű felfüggesztését jelentik csupán a gondozási teendők, a munka jellegű tevékenységek bonyolítása.
- Megteremtsük a lehetőségét annak, hogy a gyermek ismeretei, tapasztalatai bővüljenek, elmélyüljenek a játékban is.
- A játék útján ismertessük meg őket a világgal, tárgyakkal, tárgyak tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel – ezzel a gyermek értelmi képességeinek fejlődését segítjük elő.
- A gyermekek játékát közvetett módon irányítjuk.
- Hagyjuk, hogy saját elgondolásaikat megvalósíthassák, fantáziájuk, hangulataik, érzelmeik szabadon megnyilvánulhassanak.
- A különböző elgondolások megbeszélésével, a társak ötletei iránti nyitottságra ösztönözzük őket, így az új lehetőségek gazdag áramlásával a kreatív együttműködés fejlődését segítjük elő.
- Csak akkor avatkozunk be a gyermeki játékba, ha ezt indokoltnak érezzük, ha a gyermek ezt igényli, ha a játék továbbfejlesztése indokolja, ha a konfliktust nem tudják a gyerekek önállóan megoldani, vagy ha technikai segítségadásra van szükségük.
- Folyamatosan figyelemmel kísérjük és megköveteljük, hogy az alapvető viselkedési, udvariassági szokásokat a játék keretében, folyamatában is tartsák be.
- A játszó csoportot felügyelet nélkül nem hagyjuk. Figyelemmel kísérjük, hogyan szervezik játékukat, valósítják meg elképzeléseiket, az egyes gyermek hogyan viselkedik játék közben, milyen szerepet vállal, milyen mértékben éli bele magát szerepeibe.
- Megteremtjük a lehetőséget arra is, hogy ha a gyermek igényli, egyedül is játszhasson.
- Ezeket a gyermeki megnyilvánulásokat jelzésként értékeljük a gyermek érzelmi-hangulati állapotáról, az értelmi képességek, a beszéd alakulásáról.
- Az állandó játszóhelyek mellett paravánokkal, hordozható egyszerű eszközökkel tesszük lehetővé, hogy a játékuhoz szükséges helyet önállóan alakítsák ki, s ez az átrendezés addig maradjon így, amíg a játékhoz szükséges.
- Szükségesnek tartjuk, hogy a szülőket meggyőzzük arról, mennyire fontos a gyermekükkel való rendszeres közös játék az érzelmi fejlődésben, a szülő-gyermek jó kapcsolata alakulásában.
- A játékot úgy tekintjük, mint a nevelési célok elérésének legfőbb eszközét. Igyekszünk ezt a szülőknél is tudatosítani.
- Óvodánk udvarán két homokozó megfelelő mennyiségű játékkal, csúszdák, hinták, mászóakák, focikapu, kosárpalánk, babaházak biztosítják a gyermekek sokrétű játéklehetőségét a szabadban.

Törekedni fogunk arra, hogy:

- Hosszabb időn keresztül (akár napokig is) legyenek képesek egy témát játszani.
- Értsék meg és fogadják el társaik elgondolását, alkalmazkodjanak a kialakult szabályokhoz.
- Megfelelő élmény és tapasztalat után kezdeményezzenek önálló szerepjátékot, ehhez előzetesen készítsenek terveket.
- Játékukhoz, dramatizálásukhoz, bábozásukhoz készítsenek eszközöket, kiegészítőket.
- Alkalmazkodjanak a játékfajta jellemző szabályokhoz, tudjanak lemondani, kedvezőtlenebb szerepeket vállalni.
- Játékukban legyen jelen az egészséges versenyszellem.
- Tudjanak társaikkal folyamatosan kommunikálni, legyenek képesek játékukban párbeszédre.

VI.2. VERSELÉS, MESÉLÉS

Az érzelmek fejlesztésének és átélhetőségének, az erkölcsi, szociális személyiség fejlődésének egyik alapvető eszköze a gyermekirodalom. A játék mellett a nevelés másik páratlan eszköze a mese, mert ez az a beszédmód, amire egy kisgyermek tartósan, kényszerítés nélkül tud figyelni. Ritmusa, képi ereje, hangulata fogva tartja a képzelőerőt, a mesélőhöz kapcsolja a hallgatóságot. A mese oldja a szorongást, amelyet a nagyrészt még ismeretlen világ, a feldolgozatlan indulatok váltanak ki a gyermekből. A mese közlésforma, amelynek segítségével szót tudunk váltani arról, ami a legjobban foglalkoztatja őket, tájékoztat a jóról és a rosszról, életről és halálról, a valóságnak olyan mozzanatairól, melyeket a gyermekek átélnek, de amelyekre felfogható magyarázattal csak a mese szolgál. A gyermek követi a mese cselekményét, issza hangulatát, érzelmileg hat rá. Mesehallgatáskor a szó segítségével következik be a valóság és a vágyak áthidalása. A mese örömforrás, hiányzik belőle a közvetlen oktató szándék, ugyanakkor segíti megismerni a világot, emberi kapcsolatokra tanít.

Cél:

A nyelv szépségének, kifejezőképességének megismertetésével, megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése. Irodalmi élmény nyújtásával a gyermekek érzelmi, esztétikai, erkölcsi, értelmi fejlődésének elősegítése. A mesélés pihentető, szórakoztató, az anyanyelv közegén át az emberi kapcsolatokra tanító hatásaival a gyermek váljon képessé a világban eligazodni. **A népi, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi**, a klasszikus, a kortárs irodalmi művek iránti vonzódás megalapozása, a könyvek megszerettetése.

Az érzelmi biztonság megadásának és az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszköze a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek. Ezek ritmusokkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak. Az óvodában a népi és irodalmi műveknek egyaránt helye van. A magyar népköltészet, a népi dajkai hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese – képi és konkrét

formában – tájékoztatja a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyairól, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákról. A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongását, s egyben feloldást és megoldást kínál. A mesével való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. Az irodalmi művek gyarapítják a gyerek aktív és passzív szókincsét. Hallgatásuk közben ráéreznek a nyelvi fordulatok ízére, megtanulják érzelmeiket kifejezni a szavak mellett mimikával, gesztusokkal, hangerővel is. A dramatizálás, bábozás közben fejlődik a gyermek nyelvi emlékezete, gyakorolja az összefüggő beszédet és párbeszédet. A kifejezések, szólások, nyelvi fordulatok, eszközök megismerése gazdagítja a gyermek kifejezőképességét, készségét.

Feladatunk, hogy:

- A verset, mesét, napi élményként biztosítjuk a gyermekeknek. Szeretnénk elérni, hogy minden gyerek számára várt, örömteli élmény legyen az irodalmi művek hallgatása, és azt kérje is.
- Kedvet ébresszünk arra, hogy maguk is találjanak ki mesét, hogy ismert meserészleteket mondjanak, bábozzanak, dramatizáljanak.
- Eszközt nem használunk öncélúan, csak akkor, ha az segíti a mese hangulati átélését.
- Meggyőződésünk, hogy ebben az életkorban a gyermek és a mesélő felnőtt érzelmi kapcsolata nagyon fontos, ezért az élő mesét tartjuk természetesnek.
- Különös gonddal alkalmazzuk a verset, mondókát, mesét a beszoktatás ideje alatt.
- Lehetőséget adjunk a gyerekeknek a mesemondásra, bábozásra, az örömteli élmény biztosítása mellett segítségül a szorongások, indulatok oldására, levezetésére.
- Előnyben részesítjük az erkölcsi tartalmakat hordozó népmeséket. Törvényei könnyen átláthatók a gyerek számára. Hangulata, nyelvezete is indokolja.
- Mondókázásra, versmondásra a nap folyamán adódó lehetőségeket használjuk ki.
- Élményszerű előadással segítjük, hogy a gyerekek örömmel hallgassanak, mondogassanak verseket.
- Rájuk bízunk, hogy eldöntsék, melyiket tanulják meg.
- Alkalmi versekkel hangulatosabbá tesszük ünnepeinket.
- Megalapozzuk a majdani olvasás szeretetét.
- Meggyőzzük a szülőket arról, milyen sokat jelent gyermekeiknek a rendszeres, meghitt együttlét, az élő mesemondás.
- Az óvodáskorban megjelenő jellegzetes tartalmak jelenlétének, feltételeinek biztosítása.
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése mesével, verssel, dramatizálással.

Törekedni fogunk arra, hogy:

- Örömmel hallgassanak verset, mesét, bábozzanak, dramatizáljanak ismert meserészleteket. Maguk is készítsenek egyszerűbb bábokat.

- Maguk is költsenek mesét, elbeszélést.
- Gyakran lapozgassanak képes, mesés, verses könyveket. Kérjék a mesét.
- Mondogassanak otthonról hozott mondókákat, verseket, rövid meséket.
- Játék közben gyakran mondogassanak ringatókat, altatókat. Jelenítsék meg kedvenc mesehőseiket. Aktívan működjenek közre a mesemondás feltételeinek megteremtésében.
- Kb. 10-12 mondókát, 6-8 verset jegyezzenek meg, 15-20 verset hallgassanak meg az év folyamán.
- Legyenek társak az óvónő énekes, halandzsás, mozgásos improvizáló játékezeményezéseiben. Hangzás, hangulat, érzelem és alkalom egységében kezdjék felfogni a mondott, hallott vers témáját, költői képeit.
- Várják, kérjék a mesemondást, maguk is segítsenek a mesemondás, hallgatás feltételeinek kialakításában. Szilárduljanak meg a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik, a figyelem fenntartásának és ellenőrzésének játékos, egyezményes jelzései.
- Figyelmesen, csendben hallgassák végig a mesét, s viselkedésükön, tekintetükön látszon a belső képzeleti képek készítésének jelei.
- A mese szereplőivel tudjanak azonosulni, és ezeket a hősöket játékukban jelenítsék meg.
- A folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait kössék össze.
- Az ismert mesei motívumok bábozása, dramatizálása, rajzolása kedvelt szórakozásaik közé tartozzon.
- Az olvasást utánozzák, egy-egy betű megfejtése iránt is érdeklődjenek.
- A könyvekben a képek alapján találják meg legkedvesebb meséiket.
- Ismerjék az óvoda gyerekkönyvespolcát, a könyvek között igazodjanak el.
- Vigyázzanak a könyvekre, bábokra, kellékekre.

3-4 éves korban: az óvodába lépéskor nagyjelentőségű a simogatók, tapsoltatók, táncoltatók, lovagoltatók mondogatása. Ezek ritmusa, lüktetése, egyszerű szövege az irodalmi élmény mellett nyugtatólag hatnak a gyermekre, örömet adók. Ezek adják a kisgyermek első érzéki élményeit, melyek a nyelven át a másik emberhez kötődnek, s öt magát is tevékenységre serkentik. A mondókát kövesse a vers, verses mesék, láncmesék, állatokról szólók. Igen fontos az ismétlések gyakorisága (én erősítő - én is tudom). Mondókák, versek mondása spontán történjen, de megfelelő alkalom esetén legyen készenlétben. Csak olyan verset mondjunk, ami tetszik, aminek az ismételtetése örömet jelent. A gyermek bekapcsolódik a versek, mondókák mondogatásába, ritmikus mozgással kísérve. Maguk is ismételnék, halandzsáznak. Figyelmesen hallgatják a rövid meséket, örülnek az ismétlésnek. Képekröl felismerik a szereplöket, fel tudnak idézni egy-egy mozzanatot, cselekvést.

4-5 éves korban: már alkalmyszerűen felidéznek mondókát. (Pl.: egy levél vagy egy madár láttán). Számukra érdekes hangzású vers mondogatásába szívesen bekapcsolódnak, mozzulatokkal kísérik. Várják, kérik a mesét, van kedvenc meséjük, hősük, akinek viselkedését utánozzák játékukban. Szívesen nézegetnek képeskönyveket, tudják, mi következik (örömforrás). Tudnak kiolvasót, állathívogatót, tréfás rigmusokat.

5-6-7 éves korban: játékokban odaillő szövegeket, mondókákat mondogatnak. Várják a mesemondást, segítenek a mesemondás, hallgatásának feltételének kialakításában. Figyelmesen végig hallgatják a mesét, tekintetükön látszik, hogy belső képzeleti képek jelennek meg. A folytatásos mesék szálait össze tudják kötni, javítják, ha valamit nem úgy mesél az óvónő, mint korábban. A mesei motívumokat beleviszik játékaikba, szívesen báboznak, dramatizálnak, s rajzolják kedvelt mesefigurájukat. Képekről történeteket találnak ki, fantáziálnak.

Fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Válgják igényükké a mesehallgatás.
- A gyermekek szívesen ismételgessék a verseket, rigmusokat.
- Szívesen meséljenek, bábozzanak, dramatizáljanak.
- Önálló vers- és mesemondás, a szöveghűség mellett az alkotó fantázia is megjelenik, a bábozást odaillő szöveggel kíséri.
- A természeti környezet szépségeinek megfogalmazásakor megjelenjenek a versekből, mesékből ismert jelzős szerkezetek.
- Önállóan mesélnek, mely feloldja gátlásaikat és előkészíti a jó tempójú hangsúlyos olvasást.
- Az irodalmi művek erkölcsi tanulságait felismeri.
- A mese és a valóság elemeit el tudják különíteni.
- Igénylik a könyvek esztétikumát és belső tartalmi mondanivalóját. („miről szól, miért tetszik?”) Ismer és szeret néhány gyermekkönyvet, használja a könyvtárat.
- Tudjanak meséket, történeteket kitalálni.
- Irodalmi élményeiket képesek legyenek változatos tevékenységeikben megjeleníteni.
- Képesek legyenek ítéletalkotásra, a megismert erkölcsi értékek alapján.

VI.3. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az éneklés, a zenélés felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felidéznek a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit. A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, tovább élését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének. A mondókák, versek segítik a nyelv zenei ritmusának érzékelését. Az érzelmi örömet adó mozgással, szöveggel kísért ülő játékok ritmusa erősíti a gyermek biztonságérzetét. Ismerkedik a zenében használatos ellentétpárokkal. A kiszámoló, labdázó, párválasztó, felelgetős mondókák, közös mozgásos játékok örömteli tevékenységet biztosítanak.

A tevékenység célja, hogy:

- Az érzelmekre hasson, alapozza meg a zenei műveltséget.
- A gyermekek azon képességeinek fejlesztése, amely megalapozza zenei anyanyelvünket.
- Az együttes énekléssel és játékkal a zenei ízlés kialakítása.
- A gyermekek minél több zenei élményhez juttatása az óvodában.

Feladatunk, hogy:

- Megteremtjük azokat a feltételeket, amelyek felkeltik a gyerekek érdeklődését mindenféle zenei tevékenység iránt.
- Személyes példával ösztönözzük a gyermeket az örömteli éneklésre, dalos játékok kezdeményezésére, zenehallgatásra.
- Fejlesszük a gyermek hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, esztétikus mozgását, zenei formaérzékét.
- Szívesen vesszük és ösztönözzük is őket arra, hogy legyenek ötleteik, bátran improvizáljanak.
- Énekes beszélgetéssel, változatos dallamfordulatok bemutatásával kínálunk mintát erre.
- Népi gyermekjátékok, mondókák, népdalok és hozzájuk fűződő szokások, táncok alkalmazásával alapozzuk meg zenei anyanyelvüket.
- Az éneklésen, mondókázáson, dalos játékokon keresztül növeljük a gyermek biztonságérzetét, gazdagítjuk érzelmvilágát, segítjük gátlásaik feloldását.
- Dalos játékokkal fejlesztjük a csoportban az összetartozást, a szerepekhez, az egymáshoz való alkalmazkodás képességének alakulását.
- A játék és egyéb tevékenységek közben a gyermekek saját szórakoztatásukra dűdolgatnak, halandzsálnak, melyeket játékos ösztönös mozdulatokkal kísérnek.
- Szívesen használják a ritmushangszereket.

- Mondókákat, dalokat énekelgetnek állatokról, növényekről, a környező világról.
- Körjátékokat, dalos játékokat játszanak. Készségfejlesztő játékokban vesznek részt.
- Megismerkednek különböző hangszerekkel – ezeket használják is.
- Ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő dalokat, táncokat elevenítsenek föl, játszanak el.
- Különböző alkalmakkor szívesen táncoljanak, élvezzék a zene és a tánc örömteli hangulatát.
- Igény szerint vegyenek részt néptánc jellegű gyermekjátékokban.
- Hallás, látás után ismerjék fel a hangszereket.

Törekedni fogunk arra, hogy:

- Szeressenek énekelni.
- Önállóan, gátlások nélkül énekeljenek.
- Tudjanak mozgást, ritmust érzékeltetni, dallamot improvizálni.
- A bemutatott élőzenét, az eltérő hangulatú népdalokat, műdalokat figyelmesen hallgassák.
- Énekeljenek felelgetős, párbeszédű dalokat.
- Ismerjék a tá- ti-ti, szinkópa ritmusokat, szünetet.
- Nevezzék meg és használják a különböző ritmushangszereket: dob, cintányér, ritmusbot, zenei háromszög.
- A dal ütemhangsúlya szerint ki tudják emelni a kettős löktetést, az egyenes löktetést pedig meg tudják különböztetni a dal ritmusától.
- Csoportosan és egyénileg vissza tudjanak tapsolni 2/4-es motívumokat.
- Ismerjék a gyors – lassú és halk – hangos különbségét, tudjanak így énekelni és beszélni.
- Tudjanak szöveg nélkül is dalokat dúdolni.
- Ismerjék a magas – mély hangok közötti különbséget.
- Képesek legyenek egyszerű, játékos táncmozdulatokat esztétikusan, kedvvel végezni.
- Felismerjék a dallamot dúdolásról, hangszerről.
- Legyenek érzékenyek a természet és környezet hangjára, figyeljék és különböztessék meg a hangszínek finom eltéréseit zörejen, beszédhangon egyaránt.
- Ismerkedjenek eredetiben néhány hangszerrel, azok hangjával, megszólaltatásuk módjával.
- Figyeljék meg a hangforrások anyagát, nagyságát és a hangszínek ebből következő eltéréseit.
- Figyeljenek az óvónő és a társaik énekének és beszédhangjának különböző hangszíneire.
- A jól ismert dalokat, mondókákat jellegzetes ritmusuk alapján felismerjék a megjelölt dalcímek nélkül is.
- Egyöntetűen járjanak körbe szép testtartással, kézfogással. Az egyszerű játékos, táncos mozgásokat szépen formálják meg.
- Találjanak ki dallamokat, mozgásformákat, egyszerű játékokat.
- A zene hatása legyen az egész személyiségre kiható emberformáló erő.
- Az óvodai zenei nevelés legyen érték közvetítő, ízlésformáló.
- Az ének kezdeményezéseket jellemezze tervszerűség, fokozatosság, rendszeresség.
- A spontán helyzeteket mindenkor ragadja meg az óvónő.

- Érvényesüljön a differenciálás, az egyéni bánásmód.
- Sokféle mozgás lehetősége közben fejlődjön térbeli tájékozódásuk.
- Mozdulataik váljanak esztétikussá, alakuljon ki a helyes levegővétel.
- A ritmikus járás közben ügyeljenek a helyes testtartásra.
- A környező világ megismerését segítsék azok a mondókák, dalok, melyek állatokról, növényekről, természeti jelenségekről szólnak. A jeles napokat, ünnepeket színesítsék a hozzájuk fűződő dalok, táncok, népi mondókák.
- A zene hangulata, a dalok, mondókák lüktetése, hangsúlya alapvetően segítse elő a gyermeki beszéd fejlődését.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- A gyerekek szívesen énekeljenek, igényeljék a közös játékot, maguk is kezdeményezzenek, szervezzenek énekes játékokat.
- Tudják a mondókákat, dalokat, alkalmi dalokat tisztán szép szöveg kiejtéssel énekelni.
- Ismerjék fel a magas mély éneklés közötti különbséget, maguk is tudjanak magasabban és mélyebben énekelni.
- Ismerjék a halk hangos közötti különbséget, tudjanak halkabban, hangosabban beszélni, énekelni, tapsolni.
- Dallamot ismerjenek meg dúdolásról, hangszerről jellegzetes kezdő-, vagy erősen eltérő belső vagy záró motívumról.
- Tudjanak dalokat jelre hangosan, és magukban, motívumok elbújtatásával énekelni. Különböztessék meg az egyenletes lüktetést a dal ritmusától.
- A mondókák dalok kiemelésékor figyelik a negyed szünet pontos jelzését.
- Visszatapsolják a szöveges motívumokat.
- Össze tudják hasonlítani énekléssel és mozgással a normál tempónál gyorsabbat és lassabbat.
- Egyöntetűen körbejárnak szép testtartással, kézfogással.
- Formálják meg az egyszerű játékos táncos mozgásokat. / pl. dobbantás, koppantás, átbújás, párválasztás, páros forgás, kifordulás, köralakítás/.
- Térformákat alakítsanak ki az óvónő segítségével nélkül is. / kör, csigavonal, hullámvonal, lánc
- Egyszerű tánc lépéseket esztétikusan, kedvvel végezzenek.
- Ütőhangszereken lüktetést, motívumhangsúlyt tudjanak kiemelni.
- Hallgassák figyelmesen a bemutatott éneket, zenét.

VI.4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, további műalkotásokkal a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín-képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

A tevékenység célja:

- Az ábrázolási technikák megismertetésével a gyermek igényének kialakítása az alkotásra az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- A gyermekek élmény-és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése.
- A gyerekek tanulják meg kifejezni érzéseiket, élményeiket, egyéni képességüknek megfelelően jussanak el a kép – plasztikai kifejezőmód birtokába, fejlődjön szépérzékük, esztétikai fogékonyságuk.
- A gyermekek ösztönzése.
- Kreativitás, egyéni képességek fejlesztése.

Feladatunk, hogy:

- A gyermekek ismerjenek minél több technikát, jussanak az ábrázolás élményéhez.
- Megfelelő élményanyag biztosításával alkotó légkör kialakítása.
- A gyermekek ízlésének, alkotó, befogadóképességének, fantáziájának, kreatív gondolkodásmódjának fejlődését biztosítsuk.
- Az esztétikumra való érzékenység kifejlesztése, az egységes művészet és valóság szemlélet kialakítása.
- Az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítsunk teret, lehetőséget.
- Maga a tevékenység – ennek öröme – a fontos, nem a mű, nem az eredmény.
- Ezen tevékenységekhez biztosítunk feltételeket, az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítsük
  - a képi-plasztikai kifejezőképesség komponáló,
  - térbeli tájékozódó és rendezőképességek alakulását,
  - a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését,
  - a gyermekek tér-forma és szín-képzeteinek gazdagodását,
  - képi gondolkodásuk fejlődését,
  - esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

- Megismertessük a gyermeket a különböző anyagokkal és a kézimunka technikai alapelemeivel.
- Megteremtsük a feltételeket a gyermekek képi, plasztikai kifejező nyelvének, ábrázoló és konstruáló képességének fejlődéséhez.
- Képi gondolkodásukat folyamatosan fejlesztjük.
- Figyelembe vesszük a gyermekek közötti képességbeli különbségeket.
- Felkeltsük a rajzolás, mintázás, kézimunka anyagaival, eszközeivel való tevékenység vágyát.
- Biztosítsuk élményeik, fantáziájuk, megfigyeléseik képi és térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét.
- Eljuttassuk a gyermekeket az alkotás öröméhez.
- Biztosítsuk a gyermekek fejlődését belülről serkenő motiváltságot.
- Folyamatosan biztosítsuk az alkotó-alakító tevékenységhez szükséges jó minőségű eszközöket és anyagokat.
- Gyűjtsük, és időszakonként elemezzük a gyermekek munkáit.
- A fejlődés folyamatát irányító feladatokat megtervezzük, megvalósításukat rugalmasan kezeljük, alkalmazkodjunk a spontán gyermeki igényekhez.
- Elősegítsük, hogy a szülők otthon is adjanak lehetőséget gyermekeik számára a rajzolásra, mintázásra, kézimunkázásra.
- Bevonjuk a szülőket az anyagok, elsősorban természetes anyagok gyűjtésébe.
- Ápoljuk a néphagyományokat.
- A gyerekek képesek legyenek az átélt élmények, mesék, versek, dalok szereplőinek, jeleneinek képi, plasztikai kifejezésére.
- Közös játékaikhoz, dramatizálásukhoz, bábozásukhoz eszközöket készítsenek.
- Ismerjék, és alkalmazzák alkotásaikban a különböző technikákat.
- Készítsenek társaiknak, szüleiknek ajándékokat.
- Környezetük formálásában tevékenyen vegyenek részt.
- Manipulatív tevékenységek közben tapasztalatokat gyűjtsenek.
- Tapintás, rakosgatás, építgetés, berendezés, rendrakás közben ismereteket szerezzenek.
- Mintázás, makett-, báb- és játékkészítés közben ismereteket gyűjtsenek az anyagok alakíthatóságáról.
- Papírmunkákat végezzenek: gyúrjenek, tépjenek, nyírjanak, vágjanak, ragasszanak, hajtogassanak.
- Konstruáljanak kész elemekkel. Szőjenek, textilmunkákat végezzenek.
- Rajzoljanak különféle eszközökkel: ceruzával, színes ceruzával, zsírkrétával, filctollal.
- Színes papírból képeket alakítsanak, kollázst, montázst készítsenek.
- Textilképeket alkossanak.
- Termet rendezzenek, a gyűjtött anyagokat válogassák, használják fel, díszítsenek vele.
- Nézzenek képeket, gyakorolják a képolvasást, gyönyörködjenek bennük, válogassanak képeket.
- Sétákon gyűjtsék a különféle megmunkálható anyagokat, terméseket stb., ismerkedjenek tulajdonságaikkal, felhasználhatóságukkal.
- Munka jellegű tevékenységeket végezzenek.

- Játsszanak képességeket, készségeket, fantáziát stb. fejlesztő játékokat, melyek közben ismereteiket bővítik, rögzítik.
- Bátrabbak, ötletesebbek legyenek az építésben, a téralakításban. Sokféle tapasztalattal rendelkezzenek a változatos alakú zárt és nyitott terek elkerítésében, lefedésében, az építmények egyensúlyának megteremtésében.
- Tevékenyen részt vegyenek az őket körülvevő tér, valamint a térbeli makettek berendezésében, az alapvető térviszonylatok segítségével. Képesek legyenek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére.
- Képkialakításaikban egyéni módon jelezzék az elemi térviszonylatokat. Élményeik, elképzeléseik, képzeleteik megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Színhasználatukban érvényesítsék kedvelt színeiket. Legyenek képesek észrevenni a környezetet, a műalkotások és saját munkáik színhangulatát.
- Formaábrázolásuk legyen változatos, tudják hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat (pl. fiú, lány, nyuszi, tulipán stb.). Emberábrázolásaikban jelenjenek meg a részformák (pl. haj, ruha stb.), próbálkozzanak a legegyszerűbb mozgások jelzésével is.
- A közös munkák értékelése során saját műveikkel és a műalkotásokkal kapcsolatban szóbeli véleményt nyilvánítsanak.
- Tudjanak formákat mintázni elképzeléseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával. Önállóan és csoportmunkákban is készítsenek egyszerű játékokat, kellékeket, modelleket, maketteket. Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat. (Pl. papírhajtogatás, nyírás, tépés, ragasztás, konstruálás, összeszerelés, varrás, kötözés.) Önállóan díszítsenek tárgyakat, az óvónő irányításával képesek legyenek az anyagszerűségre törekvés szabályait betartani.

Törekedni fogunk arra, hogy:

- Folyamatosan álljon rendelkezésre megfelelő minőségű-mennyiségű anyag és eszköz.
- A gyermekek alkotása személyes jellegű, pozitív érzelmekkel kísért legyen.
- A gyermeki alkotást értéként kezeljük.
- A gyermeki önkifejezés önkéntessége domináljon.
- A fejlesztésben a tolerancia és empátia érvényesüljön.
- Az óvoda értékrendszere a gyermeki és szülői ízlés formálója is legyen.
- Megvalósuljon a rajzolás, mintázás, kézimunka közösségformáló ereje.
- Kerüljön előtérbe a látási, mozgási, tapintási, szaglási, hallási érzékelés összerendezettség.
- A mese, a vers, az ének élményét képi formában is tudják megjeleníteni.
- E tevékenység erősítse a gyermek esztétikai fogékonyságát.
- Az ábrázolás során felerősödjön a nagy és kismozgások fejlődése, a szem és kéz koordinációja finomodjon.
- Gazdagodjon tér-, forma- és színismeretük.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Örömmel saját kezdeményezésre rajzoljanak, mintázzanak, kézimunkázzanak.
- A gyermekek a képalkotásban egyéni módon jelenítsék meg élményeiket és elképzeléseiket.
- A gyermek alkotására legyen jellemző a formagazdagság, a színek egyéni alkalmazása.
- Örüljenek alkotásaiknak, a közösen készített kompozíciónak.
- A téralkotásban és építésben legyenek ötletesek, bátrak, együttműködők.
- Változatos technikákat ismerjenek és alkalmazzanak.
- Megvalósulását megfigyeléssel mérjük minden korcsoportban.

VI.5. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A gyermek érdeklődése és aktivitása során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti, tárgyi környezetről és ez által összefüggéseket tár fel formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét. Az óvodai nevelésünk során nem választódik szét tartalmi egységekre a külső világ tevékeny megismerése, mert nevelő fejlesztő munkánk alapjául környezetünk természeti és társadalmi viszonyai szolgálnak. A környezet megismerése áthatja a gyermek életét az egész óvodai életet. A természeti és társadalmi környezet témái átfogják, körülölelik a többi nevelési területet. Az egyes témakörök több ponton kapcsolódnak összefüggnek egymással, így lehetővé teszik a gyermek számára a sokrétűbb, mélyebb, gazdagabb ismeretszerzést.

A tevékenység célja:

- Legfontosabb célunk, a gyermek belső motiváltságának kialakítása, a környezetvédő viselkedés szokássá alakítása, melyeket mind játékaink során, mind pedig személyes példamutatással folyamatosan közvetítünk a gyermekek felé.
- A gyermekek jussanak olyan tudás, tapasztalat birtokába, amelyek a közvetlen és tágabb természeti, emberi, tárgyi világban való eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
- Tevékenységeik közben szerezzenek ismereteket a környező valóság jelenségeiről, formáiról, mennyiségi viszonyairól, tárgyak tulajdonságairól.
- A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, törekedjen azok védelmére, az értékek megőrzésére.
- A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat, alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiség-szemlélete.
- Az óvodapedagógus feladata, hogy lehetővé tegye a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését, biztosítson alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett

tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.

Feladatunk, hogy:

- A környezethez való pozitív viszonyt megteremtjük.
- Lehetővé tesszük a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését, biztosítunk alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- A tapasztalatok, ismeretek gyarapításával, feldolgozásával felkeltsük, ébren tartjuk a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését, kielégítjük megismerési vágyukat.
- Lehetőséget adjunk a minél több érzékszervvel való tapasztalatszerzésre, az élmények több szempontú felidézésére.
- Nagy gondot fordítunk a gyermekek már meglévő tapasztalatainak felhasználására, azok rendszerezésére, ezeken keresztül eljuttatva őket a bonyolultabb összefüggések, következtetések felismeréséhez.
- Lehetőséget teremtünk a folyamatos és alkalmi megfigyelésekre.
- Építünk a spontán lehetőségekből fakadó élménynyújtásra.
- Az egyéni fejlettség figyelembevételével többféle megoldás közötti választásra adjunk lehetőséget.
- Kiemelt figyelmet fordítunk a társadalmi, természeti környezetünkből, helyi sajátosságainkból fakadó lehetőségekre.
- Hatékonyan együttműködünk a szülőkkel a környezet megszerettetésében, megóvásában.
- Felhívjuk figyelmüket az élőlények szeretetére, óvására.
- Felelevenítjük a helyi népszokásokat, mellyel erősítjük a szülőföldhöz kapcsolódó pozitív érzelmeket és formáljuk a gyermekek erkölcsi magatartását.

Törekedni fogunk arra, hogy:

- A szokott, mindig azonos helyszínen megfigyeljük, megtapasztaljuk a természetben végbemenő változásokat.
- A gyerekek tiszteljék, szeressék a természetet, védjék, óvják környezetüket.
- A gyermekek tudják szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét, óvodájuk nevét.
- Tudják nevüket, születési helyüket, születési idejüket.
- Tegyenek különbséget az évszakok között, ismerjék fel jellegzetes jegyeiket.
- Ismerjék a testrészeket, funkciójukat.
- Ismerjék a házi – vadon élő állatokat, néhány rovar, madarat, ezek életmódját, jellegzetes jegyeit.
- Ismerjék a fő növényféléseket, ezek hasznát.
- Ismerjék a közlekedési eszközöket, az elemi közlekedés szabályait, és az utcával kapcsolatos viselkedési szabályokat is.
- Ismerjenek a faluban néhány intézményt.
- Ismereteket szerezzenek a természeti jelenségekről.

- Tapasztalatokat gyűjtsenek arról, hogy a természeti változások hogyan hatnak az emberekre, növényekre, állatokra.
- Gyakorolják a mindennapi élet tevékenységeit.
- Látogassanak el könyvtárba, nézzék meg a falu nevezetes épületeit, építményeit.
- Találkozzanak ismert foglalkozásokat végző emberekkel.
- Keressék fel a környező kirándulóhelyeket.
- Az érzékelés minden területén ismereteket szerezzenek a természet szín-, forma-, méretgazdagságáról.
- A szerzett tapasztalatokat, ismereteket alkalmazzák, biztonságosan igazodjanak el környezetükben.
- Felismerjék és megnevezzék környezetük színeinek sötét és világos változatait.
- A környezetükben gyakran észlelt tárgyak színeit emlékezetükben felidéznek.
- Felismerjék a napszakokat: a reggelt, az estét.
- A megfigyelések a természetben történjenek.
- Annyi és olyan téma feldolgozását tervezzük, amennyihez folyamatos élményt tudunk biztosítani.
- Kibontakoztassuk a gyermekek környezeteszétikai érzékenységét, aktivitását.
- Biztosítsuk a természeti és társadalmi témák sokoldalú megközelítését.
- Figyelembe vesszük a gyermekek képességét, eltérő fejlődési ütemét.
- Olyan lehetőségeket biztosítunk, amelyek során fejlesztjük a gyermekek gondolkodását, folyamatos beszédét, szóbeli kifejezőkészségét.
- A helyi lehetőségek figyelembevételével ismertessük meg a népi kultúrát.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- A gyermekek megfelelően tudjanak tájékozódni és eligazodni a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetükben.
- Tudják a személyes adataikat (lakcím, név, születési adatok), ismerjék a családtagok nevét, foglalkozását.
- Nevezzék meg testrészeiket, azok funkcióit.
- Ismerjék fel, az évszakok közötti különbséget. Legyenek képesek rácsodálkozni a természet és a környezetük szépségeire. Ismerjék az adott évszak növényeit, zöldségeit, gyümölcsöket és azok felhasználási lehetőségeit.
- A ház körül élő, a vadon élő, az erdőn, mezőn élő, ill. az állatkerti állatokat felismerik, megnevezik.
- A vízi, szárazföldi, légi, személy és teherszállító járműveket felismerik, megnevezik.
- A gyalogos közlekedés szabályait tudják, élethelyzetekben megfelelően alkalmazzák.
- Ismerjék lakóhelyük szűkebb és tágabb környezetét.
- Időben képesek tájékozódni, a napszakok fogalmait megfelelően alkalmazzák.
- Kialakult igényük a környezetük szépítésére és megóvására.

- A haza, a szülőföld ismerete és szeretete megalapozódik, megismerik közvetlen környezetük múltját, hagyományait. A gyerekek életkorának megfelelő néphagyományokat, jeles napokat megünnepeljük.

VI.5.1. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSÉNEK MATEMATIKAI JELLEGŰ TAPASZTALATAI

A felfedező, kereső, probléma érzékeny gyerek megtapasztalja a természeti és társadalmi környezetben lezajló jelenségeket, történéseket, így sokféle információ birtokába juthat. A társas és szabályjátékok segítségével változó körülmények között alkalmazhatják a gyerekek a természeti társadalmi és matematikai tapasztalatokat. Az óvodában minden helyzetben és tevékenységben adottak a lehetőségek matematikai tapasztalatok szerzésére:

- tárgyak, személyek tulajdonságainak összehasonlítása, válogatása, osztályozása, hozzárendelése, összemérése, számlálása tevékenységben, spontán helyzetekben a játék szabadságát biztosítva, a direkt beavatkozást elkerülve
- tájékozódása térben, téri irányok ismerete
- mennyiségi, alak, tér és síkbeli fogalmakkal való ismerkedés, tájékozódás.

A csoportszobában elhelyezett eszközök, tárgyak, berendezések alkalmasak az azonosságok különbségek felismertetésére, sorba rendezésre, csoportosításra, matematikai műveletek végzésére. A matematikai ismereteket bármely tevékenységben lehet bővíteni, társasjátékokban, szabály- és szerepjátékokban, élethelyzetekben. A halmazalkotást a hozzárendelést a gyermekek egész nap gyakorolhatják a játékeszközök használatával, a becslésekre, mérésekre a mérőeszközök használatára bármely tevékenység alkalmas a nap folyamán. A felajánlott tevékenységekben a gyermekek az óvodapedagógus támogatásával és segítségével felfedezhetnek, kísérletezhetnek, próbálkozhatnak.

A tevékenység célja:

A külső világ tevékeny megismerése során a gyermekek tapasztalják meg a természeti/társadalmi környezet különböző mennyiségű, minőségi formai viszonyait. A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések megtapasztalása, felismertése. Matematikai ismereteket minden tevékenységben, a nap egész folyamán bővítjük, felfedeztetjük. A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi-alak- tér- és síkbeli szemléletének alakítása. A matematikai tartalmú tapasztalatait, ismereteit alkalmazza tevékenységeiben. Szívesen vegyenek részt rajta a gyerekek, fejlődjön értelmi képességük.

Feladatunk, hogy:

- A tárgyakat meg tudják számlálni koruknak, képességeiknek megfelelően, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, szín, forma szerint.
- Egy – egy kiemelt tulajdonság alapján tudjanak tárgyakat, személyeket, halmazokat szétválogatni, összehasonlítani, sorozatokat létrehozni.
- Szerezzenek tapasztalatokat tükörkép köréből, építkezzenek térben és síkban.
- Megkülönböztessék a jobbra – balra irányokat, értsék a helyeket kifejező névelőket, névutókat.
- Változatos lehetőségeket teremtsünk a környező világ formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos sokoldalú tapasztalatszerzésre.
- Különböző tevékenységeken keresztül élményeket nyújtunk a gyermek számára, melyben az érdekesek, a matematikai összefüggések felismerésével fejlesszük problémamegoldó és igazságkereső gondolkodásukat.
- Többféle megoldási lehetőség kínálása során fejlesztjük gondolkodásukat.
- Olyan lehetőségeket biztosítunk, melyekben a téri- és síkbeli tájékozódásuk biztonságosan kifejlődhet.
- Sokféle érzékelésen, észlelésen keresztül fejlesszük mennyiségfogalmukat.
- Belső motivációjukra építve fejlesszük egyéni erőiket, problémaérzékenységüket.
- Megfigyeljék a környező valóságot, tapasztalatokat szerezzenek, konstruáljanak.
- Természetes helyzetekben manipuláljanak, rakosgassanak, játékos tevékenységek során észrevegyék az azonosságokat, különbségeket.
- Összehasonlítsanak, mérjenek, számoljanak, ismerkedjenek meg az életben jelenlévő állandóságokkal.
- A természetben fellelt összegyűjtött tárgyakat valamilyen szempontból összehasonlítsanak, szétválogassák, sorba rendezzék.
- Tevékenység közben szerzett ismereteiket, tapasztalataikat fejlettségükhöz mérten verbálisan is kifejezzék.
- Eligazodjanak környezetükben, gyakorolják a térbeli tájékozódást szabad térben és síkban.

A fejlődés főbb jellemzői:

- A gyerekek általában képessé tehetők arra, hogy az óvónő kérdéseit, gondolatát megértsék, kövessék. Matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolataikat szabadon is elmondják: egymás állításainak igazságát megítélik, megbeszéljék, esetenként javítsák saját tévedéseiket. Általában elérhető, hogy szívesen vállalkoznak a felvetett vagy felismert problémák megoldására.
- Képesek jól ismert (de meg nem nevezett) tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére. Összehasonlításaikat szóban is kifejezik, és mások megállapításainak igazságát megítélik.
- Értik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat (pl. hosszabb, rövidebb, legrövidebb stb.).

- Különböző mennyiségeket önállóan is össze tudnak mérni, az összemérés, összehasonlítás, párosítás alapján helyes megállapítást tudnak tenni.
- Elő tudnak állítani különféle elemekből különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet.
- Tárgyakat meg tudnak számlálni legalább 10-ig.
- El tudnak mesélni tevékenységekről, történésekről, képekről egyszerű darab-számmal is kapcsolatos történeteket. Az elmondott történetet eljátszással, kirakással, rajzzal meg tudják jeleníteni.
- A tükörrel való tevékenységük tapasztalat- és élményszerzésre szolgál.
- A térben való tájékozódásban elérhető a jobbra-balra irányok és állások megkülönböztetése, értik és követni tudják az irányokat, illetve helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, közé, alatt, fölött, között).

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Logikus a gondolkodása, logikai következtetései életkorának megfelelőek.
- Problémamegoldó készsége jó.
- Számfogalma 10-es számkörben mozog.
- Képes halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni.
- Helyesen értelmezi és használja az összehasonlítás megítélésének fogalmát: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb....
- Ismeri az irányokat, és helyesen értelmezi feladatvégzése során: jobbra-balra, előre-hátra, lent-fent....
- Helyesen használja a névutókat.
- Felismeri a sorba rendezés logikáját, azt képes jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.
- Az alapvető formákat felismeri, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Képes részekből az egészet kirakni.
- Ismeri az alapvető mértani testeket, azokat képes felismerni és megnevezni (kocka, gömb, téglatest).
- Van tapasztalata a tükörképről, szimmetriáról.
- Azonosságokat, különbségeket képes felismerni és megfogalmazni.

Módszertani alapelvek:

- Spontán helyzetek kihasználása. Problémahelyzetek sokoldalú megközelítésére való ösztönzés. A belső motiváció, a felfedezés öröme legyen a legfontosabb hajtóerő.
- Egyéni különbségek figyelembevétele. A játékosság hassza át a tapasztalatszerzést.
- Térre, formára, színre, mennyiségre vonatkozó élményanyag fokozatos bővítése.
- Tevékenységek során jusson a gyermek sikerélményhez.
- Domináns kapcsolat a nevelés más területeivel.

VI.5.2. ZÖLD ÓVODAI TARTALMAK

A környezeti nevelés, a gyermekek fenntartható fejlődéssel való megismertetése alapvető a fenntartható életkörülmények és fejlődés szempontjából. A gyermekek a jövő meghatározói, döntéseikkel nemcsak saját életüket, de Földünk sorsát is meghatározhatják, ezért rendkívüli jelentőséggel bír a megfelelő tájékoztatásuk, tájékozódásuk már a kisgyermekkorai gondozás-nevelés során. Programunkban a természeti és társadalmi értékek felismerését és óvását segítő szemlélet és magatartás kialakítását szeretnénk megalapozni és hangsúlyozni. Erre az a felismerés döbentette rá óvodapedagógusainkat, hogy az urbanizáció előretörésével a legtöbb gyermek már nem a természeti környezet közelében nő fel, figyelve a természet változásait, apró rezdüléseit. Felelősséggel tartozunk gyermekeinkért, a jövőért, a természet és társadalom valódi értékeinek felismertetéséért és megszerettetéséért, ápolásáért és megőrzéséért, aminek tudatosítását már kisgyermek korban el kell kezdenünk. Továbbá, hogy természetes környezetünk az emberi gondatlanság miatt egyre csak pusztul. Arra, hogy a környezetet védeni, szeretni kell, meg kell tanítani a felnövekvő nemzedéket.

A Zöld Óvoda Programoz való csatlakozással a környezettudatos magatartásforma megalapozása kiemelt feladatunk. A környezettudatos életvitel megalapozásához szükséges szokás- és viselkedési formák kialakítása napjaink fő feladata. Természetesen mindezt az óvodások életkori sajátosságait figyelembe véve, sok-sok tevékenység és játék közben valósítjuk meg.

Egy zöld óvoda működésének talán legszembeütőbb jellemzője, hogy napi szinten és minden területen megjelennek a „zöld „óvodai tartalmak.

A környezettudatos életvitelt és ennek részeként az ökológiai lábnyom megismerését és figyelembevételét természetesen az óvodás korú gyermekek korához illeszkedően, játékos formában, megfigyeléssel lehet felhasználni, jellemzően az alábbiak szerint:

- az évszakok és a természet változásainak megfigyelése;
- a természet és az állatok megismerése, szeretete, a természet védelme;
- természetes alapanyagok megismerése és használata;
- egészséges ételek, italok kóstolása, fogyasztása;
- az energiával való takarékoskodás: folyóvíz használatának csökkentése (csap elzárása, spórolás a vízzel, esővíz gyűjtése);
- szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás.

Óvodapedagógus feladatai a folyamatban:

- Fenntarthatóságra nevelés (a gyermekeken keresztül a családokra hatóan is)
- A környezettudatos életvitel alapozása (takarékoskodás, természetvédelem, szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás), a helyi lehetőségek, sajátosságok előtérbe helyezése
- Ökológiai szemléletformálás: Megismerem – Megszeretem - Védem.

Sikerkritériumok:

- Kialakul a gyermekekben a természet szeretete, és a természet védelme iránti igény.
- Ismerik a szelektív hulladékgyűjtés lehetőségét.
- Tapasztalataik vannak az anyagok újra felhasználásáról.
- Alapismereteik vannak a növények és állatok fejlődéséről, gondozásukról, védelmükről.

A mindennapjainkban ezt a folyamatot a külső világ tevékeny megismerése foglalkozások keretében, havi bontásban tervezve heti rendszerességgel valósítjuk meg.

VI.6. MOZGÁS

A testi fejlődés elősegítése érdekében a legfontosabb terület az egészséges életmódra nevelés, a gyermekek mozgásfejlesztése, mozgásigényének kielégítése. A rendszeres napi egészségfejlesztő testmozgás a pszichomotoros készségek és képességek fejlesztését szolgálja. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, kudarcűrő képesség, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére. A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás). Fejlesztik a testi képességeket, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség. Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró-képességét és az egyes szervek teljesítőképességét. Fontos szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását.

A mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodóképességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását.

A tornának, játékos mozgásnak teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján lehetőséget kell biztosítani.

A heti kötelező formában megvalósuló testnevelés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat és a gyermekek mozgásigényét. A mindennapos testnevelés 8-10 perces, vagy az udvaron szabad játék keretében vagy a csoport-, illetve tornateremben valósul meg a gyermekek spontán kezdeményezésére vagy az óvodapedagógus ajánlásával. A mozgásfejlesztés tartalma az életkornak megfelelő anatómiai, pszichés és élettani szempontok alapján kerül megtervezésre.

Cél:

Természetes, harmonikus összerendezett mozgású térben jól tájékozódó, alkalmazkodni képes, mozgását szabályozni tudó gyermekek nevelése.

Feladatunk, hogy:

- Megteremtjük azokat a feltételeket, melyek elősegítik a gyermek biológiai fejlődését, növelik a szervezet teherbíró, ellenálló és alkalmazkodó képességét.
- A testi képességek – mint ügyesség, gyorsaság, bátorság, erő, állóképesség – fejlesszük. Hangsúlyt fektessünk a koordinációs képességek, a helyes testtartás fejlesztésére, a lábboltozat alakítására.
- Foglalkozásainkat elsődlegesen a szabadban, illetve a tornateremben vezessük.
- Építsünk a gyermek játékos kedvére, mozgásvágyára, tapasztalatára.
- Szem előtt tartjuk a játék fontosságát.
- Ritmikus-táncos tevékenység közben fejlődjön ritmusérzékük, mozgásuk harmonikusabbá, szebbé váljon.
- A szülők segítségével biztosítsuk, hogy a gyermek megfelelő tornaöltözetben mozogjon, tornázzon. Gondoskodjunk a balesetek megelőzéséről.
- Figyelembe vesszük, hogy a gyermekek egyéni képességei különbözőek, fejlettségi szintjük nem azonos. Alkalmazkodjunk a gyermekhez és hagyjuk, hogy a gyakorlatokat saját képességeik szintjén hajtsák végre. A hibák javításában tapintatosan járunk el.
- A bátoralanabb, ügyetlenebb gyermeket segítjük. Vigyázzunk arra, hogy társaik előtt ne kerüljenek kedvezőtlen helyzetbe.
- Együttműködve a családdal arra törekedjünk, hogy otthon is legyen lehetősége a gyermeknek minél több mozgásra, szabadban való tartózkodásra.
- Megalapozzuk a gyermekben azt az igényt, hogy rendszeresen mozogni jó és fontos.

A gyermek tevékenységei:

- Sokat játszanak, szaladgálnak a szabadban. Örömmel vesznek részt futójátékokban, váltóversenyekben, labdajátékokban.
- Szabad, páros, társas és kéziszer-gyakorlatokat végeznek.
- Járnak természetes módon, illetve végeznek speciális járásokat. Járás közben irányt változtatnak, különböző alakzatokban járnak.
- Ugranak távolba, magasra, végeznek mélyugrást.
- Futnak közvetlenül és meghatározott módon is.
- Csúsznak, kúsznak, másznak, gurulnak a talajon előre, oldalt.
- Egyensúlyoznak a talajon, padon, kézi szerekekkel is.
- Dobnak célba és távolba, alsó- és felsőkezes dobással.
- Végeznek labdavezetést járás, lassú és gyors futás közben.
- Lehetőséget biztosítunk heti egy alkalommal az érdeklődő gyermekeknek kölyök aerobicon, néptáncon való részvételre.

A 3-4 évesek mozgás anyaga nagyrészt a természetes mozgásokat tartalmazza. Ezért ennél a korosztálynál a **nagymozgások fejlesztése** kiemelt feladat. A járásgyakorlatok fokozatosan megjelennek a tevékenységekben zenével vagy zene nélkül. Megismertetjük a gyermekeket különféle futás-, ugrás-, dobás-, labda-, és támaszgyakorlatokkal. Megjelennek a talajtorna elemei és az egyensúlyozó játékok.

4-5 éves korban a tér mozgásos megismerése a feladat. Ennek érdekében sok olyan gyakorlatot kell tervezni, amikor különböző irányokban végeznek mozgásokat, és különböző formákat mozognak le. Kiemelt feladatunk a testséma fejlesztése, a test részletes megismerése, a testrészek megnevezése. A kiscsoportban elsajátított alapgyakorlatokat fokozatosan nehezítjük. A talajtorna anyagaként megjelenik a guruló átfordulás és a kézenállás előgyakorlata, „a csikórugdálózás”. Kiemelt szerepet kapnak az egyensúlyérzékelést, a szem – kéz, szem - láb koordinációt és téri érzékelést igénylő feladatok. Fokozottan figyelünk a lateralitás (oldalosság) kialakítására. 4-5 éveseknél az oldalosság megtanításához segédeszközt kendő vagy hajgumit, színes szalagot használunk.

5-6-7 éveseknél az észlelés fejlesztése a célunk. Ebben az életkorban az alaklátás, formaállandóság fejlesztésére tervezünk gyakorlatokat. Ezek a gyakorlatok csukott szemmel is végezhetőek. Hangsúlyt kap a finommotorika fejlesztése (könnyű kézi szerekekkel), és a szabályjáték alkalmazása (sorverseny, váltóverseny, versenyfutás). A mozgásanyag bővül egy- és kétkezes alsó- és felsődobással, célba dobással, labdavezetéssel és labdapattogatással, kooperatív mozgásos játékokkal (párban és kisebb csoportokban). A támaszgyakorlatok bővülnek pók-, rákjárással, talicskázással. A talajtorna új elemei a guruló átfordulás, a test hossz tengelye körüli gurulás, a kéz állás előgyakorlata.

A fejlődés főbb jellemzői:

- Növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik. Mozgástapasztalataik az egyensúlyozásban és ugrásban növekednek.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak.
- Fejlődik a térben és időben való tájékozódó képességük. Megszeretik és igénylik a mozgást.
- Egyéni, csoportos, sor- és váltóversenyt játszanak az óvónő segítségével és a szabályok pontos betartásával.
- Megértik az egyszerű vezényszavakat.
- A természetes járást ütemes járással váltakoztatják.
- Állórajtból kiindulva 20-30 métert futnak.
- Egyensúlyozó gyakorlatokat végeznek.
- Hat-nyolc lépés nekifutással tetszés szerinti akadályt átugranak. Ugrásukat a talajéréskor fékezni tudják.
- Kislabdát hajítanak távolba.
- Járás és futás közben labdát vezetnek.

A fejlesztés várható eredményei óvodáskor végére:

- Szeressenek mozogni, kitartóak legyenek a mozgásos játékokban, a mozgás életvitelük részévé váljon. A gyermekek nagymozgása és finommozgása összerendezett legyen.
- Szem –kéz –láb koordinációjuk biztos legyen, a kézi szereket biztosan helyes ujjtartással fogják.
- Ismerjék az irányokat, tudjanak térben tájékozódni.
- Testsémájuk, laterálisuk / jobb –bal / kialakuljon.
- Önfegyelmük, figyelmük jó legyen, tartsák be a szabályokat a szabályjátékokban.
- Tudjanak ütemtartással mozogni.
- Szeressenek és tudjanak kitartóan futni, és labdajátékokat játszani.
- Egyensúlyérzékük fejlett legyen.

Módszertani alapelvek:

- A szaknyelv használata.
- Egyszerű, érthető utasítások alkalmazása.
- Mintaértékű gyakorlat-bemutató, vagy magyarázattal kísért bemutatás.
- Tapintatos hibajavítás.
- Minden gyerek saját képességei szerint mozogjon, fusson, másszon, ugráljon, labdázson.
- Próbálhassák ki a gyerekek erejüket, ügyességüket, új mozgásformákat.
- Rendszeres testedzés közben a mozgásöröm átélésének biztosítása.
- Az egészség megőrzése.
- Domináns kapcsolatok a nevelés más területeivel.

VI.7. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A nap folyamán bármely tevékenység során van lehetőség munkavégzésre. Gyermekek először saját szükségleteik kielégítése érdekében dolgoznak, később az óvodapedagógus közreműködésével már külső cél érdekében is szívesen vállalnak munkát. A gyermeki munka tudatos irányítása az óvónőtől szervezést, együttműködést igényel, melyen fontos a gyermekek folyamatos, konkrét saját magukhoz mérten fejlesztő értékelése. A munka és a munkajellegű játékos tevékenységek a cselekvő megtapasztaltatás által személyiségfejlesztő hatásúak. Az önként vállalt feladatokban a gyerekek megélik a közösségért való tevékenykedés örömét is, ami normák, értékek, szabályok kialakulásához vezetnek. Segítik az ön – és társértékelés kialakulásának folyamatát, egymás megbecsülését. Az önkiszolgálás, öltözködés, környezetük rendjének megtartása, egymás segítése, mindennapjaink állandó részei, melyeket óvodapedagógusaink tudatosan szerveznek az életkori és - egyéni sajátosságoknak megfelelően.

Az önkiszolgálás és másokért végzett tevékenység közben tanulnak meg, gyakorolnak be különböző munkajellegű tevékenységeket.

- Rendszeresen részt vesznek környezetük tisztán és rendben tartásában.
- Az önkiszolgálást teljes önállósággal, természetes teendőként látják el.
- Vigyáznak környezetük rendjére, az ajtókat halkán csukják, nyitják, az eszközökkel óvatosan bánnak.

A tevékenység célja:

- A munka megszerettetésén keresztül a gyerekek sajátítsák el, azokat a készségeket, jártasságokat, amelyek a társas együttélés fenntartását szolgálják, pozitívan befolyásolják a gyermekek kötelességteljesítését, közösségi kapcsolatát.
- A gyermekekben a mindennapi tevékenységek közben alakuljon ki a munkához fűződő pozitív erkölcsi viszony, szociális magatartás, társas kapcsolatainak tartalma gazdagodjon ez által. A környezettudatos szemlélet jelenjen meg a tevékenységek végzése során.

Tevékenységi formák:

- **Önkiszolgálás:** Óvodába lépéstől a gyermeknek saját szükségleteinek kielégítésére irányuló örömmel és szívesen végzett tevékenysége. (Gondozás, egészséges életmódra nevelés.)
- **Közösségért végzett tevékenységek:** Naposság. Középső csoportos kortól szabályozott rend szerint ciklikusan végzett tevékenység. Tartalma kapcsolódik az étkezéshez, alkalmoszerű munkákhoz, megbízásokhoz.
- **Mindennapi étellel kapcsolatos állandó és alkalmoszerű munkák:** A napközben adódó egyéni megbízásokat, eszközök elrakását, alkalmakhoz kapcsolódó készülődést, a felnőtteknek nyújtható segítségüket foglalja magába. Szerepvállalás a szelektív hulladékgyűjtésben – a víz takarékos használatában.
- **Növény és állatgondozás**
- **Udvari és kerti növénygondozás, tisztántartás, kisállatok táplálása és ápolása**
- **Komposztálás**
- **Madár- és növényvédelemben való aktív részvétel**

Feladatunk, hogy:

- Munka jellegű tevékenységek korcsoportnak, fejlettségi szintnek megfelelő szervezése.
- Szerezzenek minél több tapasztalatot környezetükről tevékenységeik közben.
- Szerepvállalás a szelektív hulladékgyűjtésben – a víz takarékos használatában.
- Biztosítsunk minél több lehetőséget arra, hogy a gyermek kipróbálhassa önmagát, ezáltal erősödjön énképe, önállósága, helyes önértékelése.
- A munkához megfelelő eszközök biztosítása, azok használati módjának megismertetése.
- Tudatosan figyelünk és elkerüljük a balesetveszélyt a jól megválasztott helyvel, biztonságos eszközökkel, felnőtt irányításával, felügyeletével.

- Munka jellegű tevékenységeknél betartjuk a fokozatosság elvét.
- Bemutatás után, folyamatos gyakorlásra adunk lehetőséget, szükség esetén segítséget nyújtunk.
- Folyamatos együttműködés során konkrét, reális értékelést adunk.
- A közös munkavégzések érleljék meg jó hangulatukkal a munka után érzett közös örömet, szabadítsa fel bennük pozitív érzelmeiket.
- Fejlesszük kitartásukat, felelősségérzetüket, együttműködési készségüket.
- Juttassuk el a gyermekeket a kezdetben csak önmagukra irányuló később a másokért is szívesen végzett örömteli cselekvéshez.
- A munkavégzéssel kapcsolatos attitűdök és képességek, készségek fejlesztése (esővíz, madáretetés, madáritatás).

Törekedni fogunk arra, hogy:

- Szívesen, önként vállalt munkajellegű tevékenységeket szívesen végezze.
- Munkavégzéshez használt eszközöket biztonságosan és önállóan használja.
- A munka folyamatát átlássa és a helyes műveleti sorrendben végezze.
- A napi munkarendjét elfogadja, feladatait vállalja, feladatkörével tisztában legyen.
- Igényes legyen a másokért végzett munkában.
- Ügyeljen a csoportszoba és az udvar rendjére, tisztaságára.
- Alapvető növényi- és állatgondozással, szelektív hulladékgyűjtéssel, energiatakarékosan kapcsolatos ismereteit alkalmazza.
- Különböző munkafajták alapfogásait ismerje.
- Motivált legyen a közösségi munkára, mások munkáját megbecsülje.
- Megfelelő munkatempója alkalmas legyen a csoportos tevékenységek elvégzésére.
- Tevékenységei közben tartsa be és alkalmazza a kultúrát viselkedés szabályait.
- Ismerje meg és sajátítsa el a növényi hulladékok újra hasznosítási módjait.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Szívesen vállal egyéni megbízásokat.
- A tevékenységekhez szükséges eszközök előkészítésében segédkezik, majd a helyükre gondosan visszateszi azokat.
- Részt vesz a kerti munkában.
- Az étkezőasztalt pontosan és esztétikusan megteríti.
- Aktívan részt vesz a teremrendezésben, ágyazásban.
- Szívesen végez munka jellegű tevékenységeket.
- Önállóan, örömmel, igényesen végzi a feladatát.
- A munkavégzéshez szükséges eszközöket önállóan használja.
- Ügyel saját személye és környezete rendjére, tisztaságára.

VI.8. TEVÉKENYSÉGBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Az óvodában az ismeretszerzés folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, a játéktevékenység közben valósul meg. A játék a tanulás alapvető formája. A tanulás a teljes személyiség fejlődését és fejlesztését támogató kölcsönösség. A tanulás során a problémamegoldás fejlesztésének képességére törekszünk. A problémamegoldás önállóságot feltételez, aktivizál, sokféle lehetőség közül kell választani. Támogatjuk az önálló megoldásokat, próbálkozásokat, a kreatív gondolkodást, amely eredeti, játékos és ötletes. A tanulás nemcsak társadalmilag hasznos ismeretek elsajátítása, hanem a teljes személyiség fejlődését és fejlesztését támogató kölcsönösség, elfogadás és elfogadottság élményének sokféle módon történő megélése.

Az ismeretszerzés lehetséges formái:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása)
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- a játékos, cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás
- az óvodapedagógus által kezdeményezett helyzetekben megvalósuló tanulás.

A tevékenység célja:

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése az óvodai nevelés komplex folyamatában a harmonikus személyiség elérésével.

Feladatunk, hogy:

- Az óvodai ismeretszerzés cselekvésre, konkrét tapasztalatszerzésre épüljön.
- A tapasztalat- és ismeretszerzés folyamatát a gyermek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntes figyelmére hagyatkozva irányítsuk.
- Fontosnak tartjuk kiépíteni az ismeretszerzés folyamatában (is) az óvónők és a gyermek közötti érzelmi kapcsolatot.
- Az eredményes ismeretszerzés érdekében törekedjünk arra, hogy a gyermek kíváncsiságát, tevékenységi vágyát kielégítsük. Szellemi aktivitásra ösztönözzük a gyerekeket, így gyakran teremtünk számukra problémahelyzetet. Hagyjuk, hogy átéljék a probléma felfedezésének és megoldásának örömét.
- Abban segítsünk minden gyermeket, hogy önmaga lehetőségeihez képest optimálisan fejlődjön. Építünk a gyermek spontán szerzett tapasztalataira.

- Biztosítjuk a játékba integrált tanulás tapasztalatszerző, képességfejlesztő, ismeretközvetítő hatásának érvényesülését. Törekedünk arra, hogy a gyermekek a tárgyakat, jelenségeket természetes környezetükben ismerhessék meg.
- Az eszközök kiválasztásával ösztönözzük a gyerekeket az érdeklődésre, aktivitásra, gondolkodási műveletek alkalmazására, a probléma felismerésére, megoldására.

Törekedni fogunk arra, hogy:

- Érzékszerveik segítségével cselekvéses tapasztalatokat szerezzenek tárgyokról, dolgokról.
- Meséljék el élményeiket, egyéni tapasztalataikat.
- Figyeljék meg az őket körülvevő világot. Apró otthoni megbízatásokat teljesítsenek.
- Önállóan végezzenek – megadott szempontok szerint – megfigyeléseket.
- Ismereteket, tapasztalatokat szerezzenek spontán és irányított módon környezetükről.
- Vegyenek részt szervezett szabadidős tevékenységben.
- Kérdezzenek, nyilvánítsanak véleményt, feladatokat oldjanak meg, problémákat fedezzenek fel.
- Egyéni munkaformában – saját elképzeléseik alapján – önállóan oldjanak meg feladatokat.
- Mikrocsoportos tevékenység közben hangolják össze az együttműködést, egymást segítve tanuljanak.
- Együtt dolgozzák fel tapasztalataikat.

VII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A kisgyermek többsége belső érése, a családi nevelés, valamint az óvodai nevelési folyamat eredményeként óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet, óvodásból iskolássá szocializálódik. Az egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek az érzékelés és az észlelés tovább differenciálódik. Az iskolaérettségnek testi, pszichés és szociális kritériumai vannak, ezek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán fontos és szükséges a sikeres iskolakezdéshez.

Az óvodáskor végére a gyermek – belső érése, a családi és az óvodai nevelés eredményeként - belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

A gyermek rendelkezni fog azokkal a tulajdonságokkal, amelyek lehetővé teszik számára az iskola megkezdését, és örömmel várja is azt.

Testi, értelmi, közösségi fejlődése olyan szintre jut, hogy meg tud felelni az iskolai alkalmasság igényeinek.

Az óvodai nevelés feladatai szerteágazó, egymásra épülő, egymással összefüggő, komplexen érvényesülő tevékenységek, melyek átszövik az óvodai nevelés teljes rendszerét.

A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek, kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, az együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőtellel, és gyermektársaival. A szociálisan érett gyermek feladattudata kialakulóban van, ez a feladat megértésében, feladattartásban, egyre eredményesebb-szükség szerint kreatív- elvégzésében nyilvánul meg.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges:

testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

- a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- b) A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

- c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A nevelés alapvető keretei:

- a gondozás
- az egészséges életmódra nevelés
- közösségi nevelés
- egyéni bánásmód érvényesülése

Az óvodai nevelés eszközei, a gyermek tevékenységei:

- játék, munka-jellegű tevékenység, játékba integrált tanulás
- alapvető fontosságú a játék, mely a gyermek minden tevékenységét át kell, hogy hassa

A gyermeki tevékenység tartalma:

- a gyermek tevékenységének tartalmát a nevelési területek szolgálják
- kiemelten fontos az anyanyelvi nevelés
- a beszéd és a kommunikáció segíti a gyermeket a vers, mese, ének, zene, énekes játék, rajzolás, mintázás, kézimunka, a külső világ tevékeny megismerésében, matematikai tapasztalatok szerzésében

A nevelőmunka:

- csak a nevelés színtereinek együttműködésével lehet eredményes (család, óvoda, közművelődési intézmények, iskola)
- elsődlegesen fontos a családi és az óvodai nevelés összehangolása

VIII. A GYERMEK EGYÉNI FEJLŐDÉSÉNEK MÉRÉSI-, ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

A gyermekek fejlődésének nyomon követése az óvodapedagógus feladata. Minden gyermek fejlődését azonos szempontsor alapján összeállított személyiséglapon követjük. A befogadás tapasztalatairól szóló feljegyzés elkészítésének ideje a befogadást követő időszak. A mérőlap és a hozzá kapcsolódó fejlesztési terv vezetése folyamatos. Nevelőtestületi döntés és a hatályos jogszabályok értelmében egy tanév során legalább két alkalommal (1-2. félév) készítünk feljegyzést a gyermekekről, és indokolt esetben fejlesztési tervet. A gyermekek mérésénél a mérőeszközök alkalmazása, a mérés összesítése, a csoportban dolgozó óvodapedagógusok feladata. / A méréshez szükséges segédtablák a gyermekek mérésének szabályzatában található/.

Célunk a gyermeki játékszabadság figyelembevételével és tiszteletben tartásával az egyéni képességek olyan szintre történő fejlesztése, hogy a környezetében jól eligazodó, jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkező, iskolai életre alkalmassá váló gyermekeket neveljünk.

Feladatunk a gyermekek folyamatos megismerése, fejlődésük folyamatos nyomon követése, fejlődési körülmények biztosítása. Minden egyes gyermekhez meg kell találnunk azokat az eszközöket módszereket, amelyekkel biztosítani tudjuk fejlődésüket. A szülőket folyamatosan tájékoztatjuk gyermekeik fejlődéséről.

Az óvodai nevelés feladata:

- szociális képességek
- verbális képességek
- testi képességek
- értelmi képességek fejlesztése

IX. AZ ÓVODA SAJÁTOS FELADATAI

IX.1. GYERMEKVÉDELEM

A gyermekvédelmi feladatok ellátására nagy hangsúlyt helyezünk, a gyermekvédelmi munka valamennyi óvónő feladata. A gyermekvédelmi feladatok koordinálását megbízott óvodapedagógus, gyermekvédelmi felelős látja el, közvetlen kapcsolatot tartva a gyermekvédelmi feladatokért felelős óvodavezetővel. Az óvónők évente egy alkalommal értékelik a gyermekvédelmi munkát, melyről az óvodaigazgatót és a megbízott gyermekvédelmi felelőst folyamatosan tájékoztatják. Az általános elvárások közül -a tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő attitűd, szeretetteljesség, következtetés –kiemelten fontos. Az óvodapedagógus nevelő-fejlesztő munkája során mindig figyelembe kell, hogy vegye a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből történő felzárkóztatásában. Biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelmét.

Alapelvek érvényesítése

- **A szegregálás elkerülésének elve.** Az integrált nevelés során az összes gyermeknek, ezen belül minden gyermeknek megfelelni.
- **Normalizációs elv,** melyben a gyermekek normavilágának megértése, átmeneti értékrend deficitjének változtatása, minimális korlátozással. Azonos jogok és lehetőségek biztosítása a speciális szükségletek, különleges ellátást igénylő gyermekek számára.
- **Integráció.** A gyermekek sajátos szükségleteit, problémáit egyénre szabott nevelési, oktatási programmal elégítjük ki, differenciálás sokszínű alkalmazása.
- A gyermekeket csak annyira terheljük, amennyire képes és annyi segítséget biztosítunk, amennyire szüksége van. Az önállósághoz vezető utak kialakításának segítése.
- A lehető legkorábbi beavatkozás elve.
- Az együttműködés, a probléma komplex megközelítése, a célkitűzések megfogalmazásában.
- A családok tiszteletben tartása a családi nevelés erősítése a rászorultak körében
- Az egyenlő hozzáférés elve az esélyegyenlőtlenségek csökkentése érdekében

- Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett kiemelt a befogadó környezet megteremtésével a kialakult előítéletek lebontásához való hozzájárulás, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése.

Céljaink

- Érvényesülnek a gyermekeket megillető jogok, a védelem a testi, értelmi, érzelmi fejlődést akadályozó környezeti ártalmaktól.
- Megvalósul hátránykompenzációval az esélyegyenlőség, az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Feladataink

A gyermekek körülményeinek figyelemmel kísérése, a fejlődés nyomon követése, a gyermekvédelmi munka, valamennyi óvónő feladata.

- A gyermekvédelmi esetek kiszűrése
- A szükséges nyilvántartások vezetése
- Kapcsolattartás, együttműködés az óvodán belül, az óvodán kívül a Gyermekjóléti Szolgálattal, Pedagógiai Intézettel, Egészségügyi szervekkel.
- Prevenció és korrekció, tehetséggondozás a pedagógiai munkában.
- Integráció a pedagógiai gyakorlatban.
- A szociális érzékenység felkeltése a gyermekek és szülők közösségében
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- A családi nevelés kiegészítése, kompenzálása a gyermekek szociokulturális, mentális hátrányainak, esélykülönbségeinek csökkentése
- Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A megelőzés feladatai

- A gyermeki és szülői jogok megismertetése és érvényesítése az óvodában.
- Elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését és folyamatos itt tartózkodását.
- Az óvoda kezdés segítése
  - a gyermekek fogadásának új elemei (szülőkkel szervezett programok)
  - gyermekelőadások, játszó délutánok szervezése
  - felajánlások adományozása (ruha, gyümölcs)
- A gyermek sajátos nevelési igényének, hátrányának megfelelő pedagógiai ellátás biztosítása.
- Egészségügyi szűrővizsgálat biztosítása.
- Együttműködés gyermekvédelmi társszervekkel.

A feltárás feladatai

- A gyermekek és családjuk sokoldalú megismerése (dokumentumok, nyilatkozatok begyűjtése) komplex állapotfelmérés

- A gyermekek veszélyeztetettségének és hátrányos helyzetének megkülönböztetése –a gyermek és környezetének aktuális állapotának figyelembe vételével. Az adatváltozások nyomon követése
- Sokrétű egészségügyi szűrővizsgálatok, ill. szükség esetén szakorvosi vizsgálatok kezdeményezése. A fejlődés nyomon követése.
- Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás, közös programok. A gyermekek óvodai beíratásának támogatása.

A megszüntetés feladatai

- Hatékony egyéni felzárkóztató munkával az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtése.
- Egészségvédő, mentálhigiénés programok, egészségnevelést szolgáló projektek szervezése, veszélyhelyzetek elkerülésére nevelés.
- A sajátos nevelési igényű kisgyermek másságát elfogadó környezet kialakítása. (befogadó intézményi légkör, gyermekközösség, szülők közössége)
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermek kiemelkedő képességének felismerése, és gondozása.
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése (Karácsonyi adomány-gyűjtés)
- Az esélyteremtést támogató lépések szolgáltatások folyamatos figyelemmel kísérése (a nevelésben, a gyermekek mérésében)
- Élményszerző kirándulások szervezése
- Az óvodában való tartózkodást segítő tevékenységek folyamatos figyelemmel kísérése (jelzőrendszer működése, partnerségi kapcsolatok, egészségügyi szolgáltatások, szociális segítségnyújtás lehetőségei)
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása (a napi nyilvántartásban az igazolások nyomon követése)
- Fogadóórák, egyéni beszélgetések, visszatérő családlátogatások alkalmainak gyarapítása, a meggyőzés módszerének alkalmazása
- Szoros kapcsolat kialakítása a látens módon segítséget kérő családokkal.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek én-képe önértékelése, lelki egészsége nem mutat komoly sérülést.
- A gyermekek teherbíró, küzdőképességük fejlődik, alkalmassá válnak, hogy megfelelő harmóniában éljenek önmagukkal és környezetükkel.
- A gyermekek képessé válnak a csoportban való alkalmazkodásra, kialakul a kompetencia érzése.
- A gyermekek képessé válnak veszélyhelyzetek elkerülésére, felismerésére.
- A gyermekek teljesítménye a valós képességeiket tükrözik.
- Csökkennek az indulási hátrányokból és fogyatékokoságból adódó különbségek.

IX.2. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE

Integráció, inklúzió

Az inkluzív pedagógiai szemlélet pedagógusaink mindennapi nevelő munkájának része. A differenciált fejlesztés a gyermekek egyéni és életkori, valamint személyiségéhez igazodó. A csoportokban folyó nevelő-fejlesztő munka tudatosan tervezett keretek között zajlik. A preventív pedagógiai munka a későbbiekben kialakuló nehézségek megelőzésére szolgál, mely a gyermekek óvodába való érkezésétől az iskolakezdésig tart. Az integráció az inkluzív pedagógiai gyakorlatunk azon része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermekek elfogadását és a többséggel történő együttnevelését jelenti. Programunkban a differenciálás értelmezése az inkluzív pedagógia, ez adja az integrációs nevelésünk ideológiai hátterét. Inkluzív pedagógiánkban a cél a gyermek saját szintjének maximumára való eljuttatása. Ez a bánásmód egyénre tervezett pedagógiai gyakorlatot igényel, folyamatos visszacsatolást, nyomon követést. Álláspontunk szerint a tanulás során (a szociális tanulás esetében is) mindig az előzetes ismeretekre kell építenünk, amelyben benne van az egyén előtörténete, sorsa, kapcsolatrendszere, kontextusai, attitűdje, teljes személyisége. Az óvodai integráció mindennapjaiban a játékot tekintjük alaptevékenységnek.

A kiemelt figyelmet igénylő, különleges bánásmódot igénylő gyermekek:

- sajátos nevelési igényű gyermekek
- kivételes képességű gyermekek
- nemzeti kisebbséghez tartozó gyermekek
- halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek
- különleges ellátást igénylő gyermekek.

Célunk,

hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek léte, nevelése és fejlesztése illeszkedjen az óvodai nevelésünk egészébe. A felzárkóztatás, illetve korrekció a fejlődésben észlelt esetleges töréspontoktól kezdődően – különösen a plusz egy évet óvodában maradó gyermekek esetében – a megfelelő módszerek alkalmazásával a lehető leghatékonyabb fejlődés megvalósulását tűzi ki célul és egészen az iskolakezdésig tart. Ebben fejlesztő szakemberek is segítik az óvodapedagógusok munkáját.

Feladataink:

- gyermekek képességeinek felmérése
- a fejlesztési terv elkészítése
- folyamatos konzultáció az óvodapedagógussal
- konzultáció a szülőkkel
- konzultáció az egyes fejlesztő szakemberek között (logopédus, szakszolgálat munkatársai)

A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek is különbözőek, egyediek, ezért speciális nevelési megközelítést, egyéni bánásmódot igényelnek ugyanúgy, mint bárki más. A pedagógusaink értő figyelemmel fordulnak feléjük. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknek, önmaguknak is kell cselekedniük önmagukért. Minden gyereknek joga van, életkorának és egyéni fejlettségének megfelelő szinten, tisztában lenni saját állapotával, és lehetőségeivel.

IX.2.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

A sajátos nevelési szükséglet, mint fogalom, sokkal tágabb elnevezés, szélesebb populációra terjed ki, mint a fogyatékos, vagy sérült elnevezés. Több az olyan gyermek, akinek szüksége van a megsegítésre, hátrányos helyzete, születési determinációja, részképesség zavara miatt.

A speciális nevelési szükséglet nem a képességek hiányára, hanem inkább a teendőkre összpontosít. Ez a megjelölés lényegesen általánosabb a korábbinál, szándékosan kerüli valamennyi fogyatékosági kategória konkrét megnevezését. Ezzel egyben elszakad az orvosi jellegű osztályozástól, ezt felváltja a pedagógiai hangsúly. Kiterjed a kevésbé pregnáns, inkább átmeneti jellegű, ill. a nem egyértelműen organikus eredetű nevelési szükségletre (pl. a diszlexiák típusai, tanulási problémák pszichés okok miatt) is, melynek eredete nem ritkán emocionális, vagy szociális jellegű.

A fenntartói döntés, és feladat-ellátási kötelezettség, az alapító okiratban megfogalmazott feladat meghatározás alapján óvodánkban a sajátos nevelési igényű gyermekek fogalmköréhez tartozó gyermekek ellátása terjed ki. Az ehhez szükséges szakmai megsegítés feltételeit, a szakemberek biztosítását a Pedagógiai Szakszolgálat által biztosítja a fenntartó.

- Érzékszervi, (látássérült, hallássérült)
- Értelmi, (enyhe fokban sérült)
- Beszédfogyatékos,
- Egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem-vagy magatartászavarral) küzdő gyermekekre, tanulókra. (A megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenességével küzdő gyermekekre és a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének súlyos rendellenességével küzdő gyermekekre)
- A beilleszkedési zavarokkal, tanulási nehézségekkel, magatartási rendellenességgel küzdő gyermekek problémáinak feltárására, segítésére.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésének szakmai feltételeit a fenntartó a Pedagógiai Szakszolgálat szakembereivel kötött megállapodási szerződés által biztosítja.

A Fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelveit figyelembe véve, annak szerves részeként működik a helyi programunkban a következő,

Az irányelvek főbb pontjai:

- A fogyatékos gyermekek joga, hogy állapotuknak megfelelő pedagógiai ellátásban részesüljenek attól kezdődően, hogy a fogyatékossgot megállapították. Olyan többlétszolgáltatással kell kiegészíteni a nevelési gyakorlatot, amelyik a fogyatékos gyermekek sajátosságaihoz igazodik.
- Az óvodai nevelés új módon kiegészíti, bizonyos esetekben korrigálja a családi nevelést.

Az irányelvek intézményünkre vonatkozó része

- A tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangba kerüljenek,
- A gyermekeknek joga, hogy állapotuknak megfelelő gyógypedagógia ellátásban részesüljenek, fejlesztésük a számukra megfelelő területen valósuljon meg.
- Nevelésük, fejlesztésük a terhelhetőség figyelembevételével történjen
- A gyermekek harmonikus személyiségfejlődését, elfogadó, eredményeket értékelő környezet, befogadó csoportlétkör kialakítása segítse
- A gyermekek viselkedésében érvényesüljön a hátrányos megkülönböztetés kizárásának elve
- A fejlesztő foglalkozások programjai az intézmény programjának tartalmi elemeivé váljanak.

Céljaink

Harmonikus, nyugodt óvodai környezetben

- biztosított a gyermekek integrált nevelése, esélyegyenlősége,
- javul a gyermekek életminősége, a társadalmi beilleszkedése,
- csökkennek a fogyatékossgból adódó hátrányok,
- természetessé válik a gyermekek közötti különbözőség elfogadása.

Általános feladatok

A napi tevékenységekbe a speciális tevékenységek beépítése, melyek a sajátos nevelési igényű gyermekek felzárkóztatását segítik elő.

- Az egyéni fogyatékossgból fakadó, hiányzó-vagy sérült funkció helyreállítása, új funkció kialakítása.
- Az ép funkciók bevonása, a hiányzó pótlása érdekében, a különböző funkciók egyensúlyának kialakítása.
- Speciális eszközök elfogadtatása, használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése
- A fejlesztés céljait, minden esetben a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára kell építeni.

Feladatok

Integrált nevelésből adódó pedagógiai feltételek biztosítása:

- Sérülés specifikus módszerek, terapiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása.
- Egyéni szükségletekhez igazodóan, speciális segédeszközök használatára, elfogadására, következetes használatára, megóvására nevelés
- Kompenzációs lehetőségek körének bővítése, a nem-vagy kevésbé sérült funkciók differenciált működésének tudatos fejlesztése
- Kiemelkedő teljesítményre képes területek felismerése.
- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása, az egyéni foglalkoztatás megvalósításához
- Az óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát segítők, tájékoztatása a sajátos nevelési szükségleteiről a gyermekek befogadásához.
- A szülők megfelelő tájékoztatása, együttműködés a családdal. A fejlesztő tevékenység legfontosabb területei:

A tevékenységet meghatározó tényezők; a fogyatékoság, típusa, súlyossága, a speciális ellátás kezdetének ideje, az életkor, a meglévő ismeretek alapján:

- A kognitív funkciók, (vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés)
- Motoros képességek, (alapmozgások, mozgáskoordináció, egyensúly)
- Beszéd –és nyelvi képességek fejlesztése, (nonverbális, verbális kommunikáció, beszédindítás, beszédmegértés stb.)
- Játéktevékenység alakítása, játékhasználat elsajátítása
- Szociális kompetenciák kialakítása a fogyatékoság függvényében más-más hangsúlyt kap.

Tehetséggondozás

Néhány gyermek képességei egy-egy területen meghaladja kortársaiét. A tehetséges gyermek magában hordozza a kiemelkedő képességekre jellemző személyiségvonásokat, viselkedésformákat, érzelmi reakciókat. A tehetség képesség, motiváció, kreativitás összessége. az óvodáskorú gyermek tehetsége kibontakozóban van, gyermeki szükségleteit ki kell elégíteni, fontos az érzelmi támasz, egyenletes terhelés, arányos napirend, életmód. A tehetség megmutatkozhat kiugró intellektuális képességekben, művészi hajlam megnyilvánulásaiban, pszichomotoros- és motoros teljesítményekben, szociális magatartásban. A játék a gyermek fő tevékenységi formája, a szabadjáték keretein belül kell megvalósulnia a tehetséggondozásnak.

Tehetséggondozásban célként fogalmazzuk meg az óvodába bekerülő gyermekek kiemelkedő adottságainak, hajlamának felismerését és a tehetséggondozást.

Feladatunk:

- A „tehetségigéreték” erős oldalának fejlesztése.
- A gyermekek tehetségével összefüggő gyenge területeinek erősítése.
- Kiegyensúlyozott, elfogadó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése.

- Feltöltődés, pihenés, „elvonulás” lehetőségének biztosítása.

A tehetséggondozáshoz fontos a nevelőknek és szülőknek egyaránt tudni, hogy a tehetség a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képesség, amely által az emberi tevékenység egy – több területen az átlagosat messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni. Tehetségigéretre utaló tulajdonságok: kérdezősködés, kíváncsiság, tapadó, koncentrált figyelem, alapos megfigyelőkészség, jó vagy tartós emlékezet, gyors felfogás, élénk, főleg játékban megmutatkozó képzelőerő, kreativitás: feladatok többféle megoldása, gondolkodásbeli rugalmasság, találékonyság, eredetiség. A tehetség – tulajdonságok léte jelzi, hogy nagyobb figyelmet, egyéni fejlesztést igényel a gyermek.

Az óvodapedagógus feladata:

- Ismerje fel a tehetséges gyermekeket
- Biztosítson gazdag cselekvési lehetőséget melyben érvényesül a differenciált bánásmód
- Kreatív egyéni megoldások támogatása.
- Pozitív támogató értékelés dicséret
- Aktivitás biztosítása
- Nyitott támogató attitűd
- A szülőkkel való kapcsolattartás
- Elvárás az óvodapedagógusokkal szemben a jó szakmai felkészültség, vegyenek részt továbbképzéseken

IX.2.2. A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásának protokollja

- Évnyitó szülői értekezleteinken rendszeresen tájékoztatást adunk a szülőknek az integrált nevelésre vonatkozó főbb tudnivalókról, az erre vonatkozó eljárási szabályainkról.
- Fokozott figyelmet fordítunk az újonnan felvett gyermekek esetleges problémáinak feltárására, a szakértői és rehabilitációs bizottság bevonásával közreműködünk a sajátos igények mielőbbi feltárásában.
- Tájékoztatjuk a szülőket, hogy integrált nevelésben abban az esetben vehet részt gyermekük, ha optimális fejlődését ez a forma biztosítja leginkább, ezt a szakvélemény megállapítja.
- Helyhiány esetén elsőbbséget élveznek az óvodába már a sérülés megállapítása előtt felvett gyermekek. A helyhiányt az óvoda vezetője saját jogkörében írásban 8 napon belül jelzi a szakértői és rehabilitációs bizottság felé.
- A gyermekek csoportba való beosztásakor tartózkodunk a sajátos nevelési igényű gyermekek elkülönítésétől. Az egy csoportban elhelyezett gyermekek irányszáma 1-2 fő, a mindenkori számot éves munkatervünk mellékleteként határozzuk meg, erről az óvodai nevelőtestület meghallgatása után, a fogyatékoság típusát, a speciális igények mértékét figyelembe véve az óvodavezető dönt.

- Abban az esetben, ha az integrált nevelésre javasolt gyermek a feltételek biztosítása után sem fejlődik megfelelően, illetve adaptációs készségei nem teszik lehetővé a többi gyermekkel való együttnevelést, 1-3 hónapos megfigyelési idő után ismételt szakértői vizsgálatát kérjük.

IX.2.3. Sérülés specifikus fejlesztés feladatai

1. *Érzékszervi-sérült gyermek fejlesztésének feladatai:*

a) Látássérült gyermek fejlesztésének feladatai

A látássérült gyermekek, nevelés szempontjából lehetnek: vakok, alig látók és gyengén látók. Kiemelt hangsúlyt kap; az önkiszolgálás, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeret, a higiéné, különösen a szem és a kéz tisztántartása. Mindvégig figyelembe kell venni a fizikai terhelhetőség korlátait, tekintettel az adott szembetegségre.

Vak gyermekek fejlesztésének feladatai

- Játék közben, az ép érzékszervek aktiválására, mozgás-ritmus, téri tájékozódás fejlesztése. Testkultúra kialakítása, tartáshibák megelőzése, fejlesztése.
- Életkoruknak és sérülésük mértékének megfelelő önállóság kialakítása (önkiszolgálás)
- A környezet valóság-hű megismertetése, sokszínű érzékeltetéssel, az eszközök tapinthatóságának biztosításával, támpontokhoz kötött téri tájékozódással.
- Akusztikus minták, mozgás és verbális kifejezések használata az ismeretszerzésben

Alig látó gyermek fejlesztésének feladatai

Adottságaik szerint tapintó-halló, vagy látó –halló (tapintó) életmódra készíthetők fel, de fontos a látásteljesítmény megőrzése, intenzív fejlesztése is. A fejlesztés területei megegyeznek a gyengén látó gyermekek fejlesztésével.

Gyengén látó gyermekek fejlesztésének feladatai

Látásukat sokkal közelebbről, kisebb térben tudják használni. Nevelésük speciális optika eszközök segítségével, vizuális megismerés útján történik, hallási, tapintási ingerekkel kiegészítve.

- A testtartási hibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása és az ehhez szükséges környezet megteremtése. (dönthető asztal, világítás)
- A környezet vizuális megismertetése, látás használatának megtanulása a távoli és közeli környezetben.
- Nagymozgások fejlesztése, mozgáskoordináció, mozgásbiztonság kialakítása.
- Térbeli tájékozódás fejlesztése a látás használatával.

- A kézügyesség, a finommozgás fejlesztése az írás előkészítése

b) Hallássérült gyermek fejlesztésének feladatai

Súlyosan hallássérült –siket, és enyhén hallássérült - nagyothalló- gyermekek esetében a halláskárosodás miatt, az érthető kiejtés elmarad, ennek következtében, a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás korlátozódhat, az egész személyiség megváltozhat. A speciális ellátással a súlyos következmények kialakulása csökkenthető.

A hallássérült gyermekek egy része speciális segítséggel részt vehet az óvodai nevelésben.

Központi feladat a kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése, amely az egész napi óvodai tevékenységben jelen van.

Súlyos fokban hallássérült gyermekek fejlesztésének feladatai

- A hallás fejlesztése, a hangos beszéd aktív használatának építése
- Kognitív funkciók- és a grafomotoros funkciók fejlesztése
- Érzelmi fejlesztés, az önkiszolgálás fokozása.
- A beszédértés, szókincs a szájról olvasási készség, érthető kiejtésre nevelés

Enyhe fokban hallás sérült gyermekek fejlesztésének feladatai

Az emberi beszédhang és környezet korlátozott felfogására képesek. Beszédfejlődésük késve, speciális segítséggel indul meg.

- A nyelvi kommunikáció megindítása, a kommunikációs igény-és tevékenység erősítése, a beszédérthetőség javítása
- A nyelvi kommunikáció, helyzetekhez kötött alkalmazása, a megnyilvánulást segítő eszközrendszer használata, a családi-szociális háttér bekapcsolása a fejlesztés rendszerébe

2. *Az enyhe értelmi fogyatékos kisgyermek fejlesztésének feladatai*

Az ép gyermekekkel történő együttnevelés, a társakkal történő együttműködést, a kommunikáció fejlődését segíti elő.

- A gyermek szükségletei szerint folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről való gondoskodás.
- Az önmegevalósítást, szociális beilleszkedést segítő képességek és a gondolkodási képességek fejlesztése.

3. Beszédfigyeltékos kisgyermekek fejlesztésének feladatai

Beszédfigyeltékos/súlyos, akadályozott beszédfejlettségű gyermek szenzoros, motoros, vagy szenzomotoros problémája (megkésett beszédfejlődés, centrális dyskalkulia, súlyos orrhangzóság stb.) miatt eltérően fejlődik.

Az akadályozottság megmutatkozhat, beszédhangok ejtésében, beszédészlelési, megértési zavarokban, beszédritmus sérülésében, a beszédhelyzetek tartós háritásában, megtagadásában, ill. általános beszédgyengességgel együtt járó részképesség kieséssel. A diszfóniák, a hangadás kóros elváltozásai is ide sorolhatók.

- Komplexitása fejlesztésben; sokoldalú percepciófejlesztés, kinezteziás, auditív, vizuális, vizuomotoros koordináció, beszéd motorikus mozgások fejlesztése.
- Speciális terápia alkalmazása; diszlexia prevenció, grafomotoros fejlesztés.
- Báb és drámaterápia alkalmazása.
- A mozgás és beszédműveletek, transzfer (átviteli) hatásának tudatos használata.

4. A sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, magatartási zavarral küzdő gyermekek helyi fejlesztési gyakorlata

A fejlesztésben minden óvodapedagógus részt vesz, de a gyógypedagógus (fejlesztőpedagógus) tevékenysége kiemelt jelentőséggel bír.

Speciális ellátási rendszerünkben az egyéni képességfejlesztés sokszíniően valósul meg.

Speciális ellátás rendszere

Terület	Fejlesztési terápia	A megvalósulás formája	Fejlesztési kompetenciák
MOZGÁS	Prevenció Korrekción.-Prevenció, korrekció torna Nagymozgás, finommotorika fejlesztése	Mikro csoportos, esetenként egyéni, páros	-Gyógytestnevelő -Fejlesztőpedagógus -Óvodapedagógus
BESZÉD-ÉS KOMMUNIKÁCIÓ	-Komplex logopédiai terápia Drámapedagógia Prevenációs program	Mikro csoportos esetenként egyéni, páros	-Gyógypedagógus, -logopédus -Fejlesztőpedagógus -Óvodapedagógus
RÉSZKÉPESSÉGEK	Prevenációs program Fejlesztőpedagógia	Mikro csoportos, Egyéni, vagy páros	-Fejlesztőpedagógus -Óvodapedagógus

PSZICHÉS FEJLŐDÉS ZAVARAI	Prevenációs program Fejlesztőpedagógia Komplex -dyszlexia -diszkalkulia preventív terápia	Mikro csoportos Egyéni, vagy páros	-Fejlesztőpedagógus -Óvodapedagógus
--------------------------------------	---	---------------------------------------	--

ZÁRÓ GONDOLATOK

Óvodánk helyi programját a módosított ONOAP- nak való megfelelés és az új, korszerű pedagógiai látásmódot figyelembe véve dolgoztuk át. Pedagógiai szellemiségünket a nyitottság, rugalmasság jellemzi. Értékeinket mindvégig szem előtt tartva, hagyományainkat megőrizve, de azokat új látásmódban, szélesebb perspektívában elhelyezve biztosítjuk a gyermekek számára, személyiségük sokszínű fejlesztését. Pedagógiai tudatosságunkat a tevékenységekhez kapcsolt kompetenciaterületek is hangsúlyozzák. Óvodánkban a pedagógusok szakmai színvonalát a többféle másoddiplomák és kiegészítő végzettségek is jól mutatják. Óvodapedagógusaink pedagógiai szabadságát messzemenően biztosítjuk. Nevelőtestületünk számára a gyermek az első, a legfontosabb. Az óvodánkba járó gyermekek szüleinek megelégedettségét jelzi, hogy szívesen és tevékenyen vesznek részt életünkben. Udvarunkat rendezik, játékainkat javítják, aktív szerepet vállalnak a csoportok közös családi rendezvényein. Programjainkat szülői értekezleteken, plakátokon, helyi újságon keresztül ismerhetik meg a szülők, érdeklődők. Helyi programunk alapelveinket mutatja be, mely egységes, de egyben a csoportokban dolgozó óvodapedagógusok sokszínűségét is magában hordozza.

Büszkék vagyunk az óvodára, melyben dolgozunk, sokat tettünk, teszünk azért, hogy minden szeglete és a nap minden perce olyan legyen, amelyben az ide járó gyermekek jól érzik magukat.

Olyan óvodát szeretnénk működtetni, ahol egy emberként dolgozunk azért, hogy a gyermekeknek, a szülőknek és az alkalmazottaknak egyaránt öröm legyen ide bejönni, jó érzés legyen itt lenni és egy kicsit fájjon elmenni. Ezen gondolatok motiválnak bennünket arra, hogy nap mint nap olyan minőségi óvodai nevelést nyújtsunk, mely minden területen megelégedéssel szolgálja a gyermekek és az Önök igényeit.

Programunk: a Pázmándi Pitypang Óvoda és Bölcsőde pedagógiai programja, amelyet nevelőtestületünk az „Óvodai nevelés országos alapprogramja” és a köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény alapján önállóan készített, figyelembe véve a gyermekek egyéni sajátosságait, a szülők elvárásait, az eddig jól bevált eredményeket, hagyományainkat és az óvodánk makro környezetét.

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS

A Pázmándi Pitypang Óvoda nevelőtestülete úgy határozott, hogy a Pedagógiai Program visszavonásig érvényben marad.

A módosítás szabályozása:

A program módosítására indokolt esetben kerülhet sor.

Ilyen indok lehet:

- átszervezés
- személyi feltételekben történt nagyobb változás (szakképzettség változása, racionalizálás, törvényi változások)
- ha a nevelőtestület kétharmada kéri a módosítást.

Történhet módosítás a szülők és a fenntartó kezdeményezésére is, amennyiben ez indokolt, és érvekkel alátámasztott.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Pedagógiai Programot a nevelőtestület megismerte, egybehangzóan elfogadta.

A nevelőtestület elfogadta:

dátum:

Egyetértését nyilvánította:

dátum:

(Szülői szervezet)

Tájékoztatásul kapják:

Fenntartó Önkormányzat Pázmánd

FELHASZNÁLT IRODALOM

Óvodavezetők kézikönyve I-IV.

Nagy Jenőné: Segédlet a helyi óvodai nevelési program elkészítéséhez

Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan?

Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel

Dr. Füle Sándor: A helyi pedagógiai programok kidolgozása

Porkolábné: Kudarccal az iskolában

Pázmánd, 2024. szeptember 01.